

II. RÁKÓCZI FERENC KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA AMI, ÓVODA

OM: 201534

HELYI KERESZTÉNY SZELLEMŰ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Minden nap az ember új csodára
ébred,
Nem lesz semmi titka majd a
mindenségnek.

Szép Ernő: Meglátod

Készítette az
Óvoda nevelőtestülete
-2020-

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola AMI, Óvoda helyi pedagógiai programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) sz. Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján az alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következő változásokat rendeli el:

KERESZTÉNY SZELLEMŰ PROGRAM

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg; a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be; az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Országos viszonylatban növekszik, gyarapodik a katolikus oktatási intézmények, így az óvodák száma. Egyre több szülő kívánja gyermekét keresztény szellemben, keresztény környezetben, keresztény erkölcsi normák szerint nevelni.

Ez az öröndetes tény növeli az ilyen típusú intézményben szolgálatot vállalók felelősségét.

Hívásunkat Krisztus tanítását elfogadó emberként végezzük, s ily módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk.

Óvodánk Heves megyében elsőként kezdte meg egyházi fenntartású intézményként működését.

Az új törvényi rendelkezés (a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény értelmében) értelmében óvodánk 2,5-6 éves korosztály neveléséről gondoskodik.

Az óvodai nevelésben való részvétel a gyermek 3 éves korától kötelező (igény esetén 2,5 éves kortól felvehető, ha a következő naptári év február 28-ig betölti a 3. életévét) és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését a KT. 6. par. (2) szerint meg nem kezdi.

A beiskolázás a tankötelezettségi korhatár figyelembevételével lehet rugalmas. Lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre, a döntésre felhatalmazott szervhez benyújtott szülői kérelem alapján

A társadalmi igényt az jelzi számunkra, hogy Gyöngyös város egész területéről, de a környező településekről is hoznak hozzánk gyermekeket.

Helyi programunk a nevelőtestület által írott program. A programírás során felhasználtuk az óvoda 26 éves működésének tapasztalatait, irodalomként az Irányelvek a katolikus óvodák számára c. kéziratot és az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel – programot (Dr. Nagy Jenőné – 1997.)

Az átdolgozás során figyelembe vettük a 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet utasításait, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját.

AZ EGYHÁZI NEVELÉSRE IRÁNYULÓ ALAPELVEI

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. Fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyeket különböző korokban és különböző kultúrákban alkalmaztak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék, és elmozdítsák az emberi személyiség kibontakozását. Az egyház azért hozza létre iskoláit, intézményeit, mert egészen különleges eszközt lát bennük a teljes ember kifermálására. (C.I.C. 794-795. kánon).

A második Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissimum Edicationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét, amikor ezt írja: „Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak.”

A katolikus óvoda, iskola része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda, iskola által, mely föl kínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolásait, sajátos módon részt vállal a kulturális párbeszédben, s ezzel elősegíti a valóságos fejlődést, amely az ember személyiségének teljes kibontakozásához vezet.

Amikor a katolikus nevelésről szólunk – Jézus által adott küldetésről van szó – szükséges megfontolni:

- ⇒ a Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést,
- ⇒ az egyházi törvénykönyv rendelkezéseit,
- ⇒ a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat,
- ⇒ apostoli buzdítás: különös feladat ellátására vagyunk meghívva a Jó Isten által,
- ⇒ evangelizációs feladat,
- ⇒ a Hit örömeinek lelkendezése a családok felé.

„Újra fel kell fedoznünk a hit útját, hogy egyre világosabban meg tudjuk mutatni a Krisztussal való találkozás örömeit és mindig megújuló életterejét”
(hittani kongregáció XVI. Benedek Pápa)

AZ ÓVODA ADATAI

Óvodánk elnevezése:	II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola AMI, Óvoda,Szent Erzsébet Római katolikus Tagóvodája
Címe:	3200 Gyöngyös, Országút út 1-3.
Telefonszáma:	37/312-084
Mobil:	30/504-6922
Internet elérhetőség:	szenterzsebet93@gmail.com
Weboldal elérhetősége:	http://www.rakoczi-gyongyos.sulinet.hu/erzsebetovoda/erzsebetovoda.htm
Fenntartója:	Egri Főegyházmegye
Címe:	3300 Eger, Széchenyi u. 1.
Telefonszáma:	36/517-589
Fax:	36/517-751
A férőhelyek száma:	50 fő
A csoportok száma:	2 csoport
Kötelező feladatellátás száma:	381/2007(XII.13)KT számú határozat
Működési engedély száma:	84/2012./05.21/2.
Kapcsolódó tevékenység:	- sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján - intézményben szervezett intézményi étkeztetés
Gazdálkodás szempontjából:	nem önállóan gazdálkodó egyházi fenntartású közoktatási intézmény

Az intézmény nyitva tartásának rendje: 6.00-17.30-ig

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

Óvodánk a Mátra lábánál fekvő település, Gyöngyös város központjától nem messze lévő, lakótelepi és családi házakkal vegyesen övezett területen álló épület.

Az egykori családi házat örökösök nélküli házaspár: Mikhalecz Ferenc és Tuza Terézia végrendeletileg az egyházra hagyta 1910-ben. (Ma is sokan „Mikhalecz – óvoda” –nak neveznek bennünket.).

A ház 1910-1924-ig szegényasszonyok házaként működött. 1924-től a Vincés Nővérek, nehéz sorsú, árva utcagyermek gondozását vették kézbe az épület falai között: ételmezt, hajlékot, vigaszt és nevelést adva a rászorulóknak.

1948-ban már óvodai feladatokat ellátó intézmény volt.

A rendek feloszlatása után, 1950. július 3.-án kisajátított épület továbbra is óvodás korú gyermekek nevelését végezte.

Az Egri Főegyházmegye képviselőjében a Gyöngyösi Felsővárosi Szent Bertalan Plébánia 1993. szeptember 01.-től a visszakapott épületben az óvodás korú gyermekek keresztény szellemű nevelését tűzte ki feladatául, s ezt a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében valósítja meg.

Az óvodában egységes nevelő munka folyik.

Az óvodai nevelés keretében történő személyiség fejlesztés eredményeképpen válik a gyermek alkalmassá arra, hogy iskolai tanulmányait megkezdje.

Három csoportban folyik ez a munka, töretlen érdeklődés mellett 68 kisgyermekkel.

A város egész területéről fogadjuk a keresztény szellemű nevelésre igényt tartó szülők gyermekeit, de környező településekről is járnak hozzánk gyermekek.

Vallási, világnézeti beállítottságtól függetlenül körzeti feladatot is ellát az óvoda, a nevelésünket elfogadó családoknak rendelkezésére állunk. A hagyományos óvodai életet a népi és egyházi ünnepkörbe ágyazva szervezzük. A nevelési év kezdetén és végén, védőszentünk ünnepén karácsonykor, valamint farsangkor óvodás szentmisén veszünk részt a gyermekek családjával, nagyobb ünnepek alkalmával meglátogatjuk plébániánk templomát, vagy az egyház képviselői (pap, hitoktató) keresik fel óvodánkat.

A Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatalával kötött közoktatási megállapodás alapján a város rendezvényein (sport, kulturális események, stb.) részt veszünk. Látogatjuk a kulturális intézmények gyermek-programjait (színház, múzeum, könyvtár).

Rendszeres kapcsolatot tartunk városunk és az Egri Főegyházmegye (régió) oktatási intézményeivel.

Vezérelvünk: az emberi és gyermeki értékek keresése, formálása, az Istenszeretet és embertársak szeretete, a társadalmi és vallási kultúra továbbvitele, természeti, társadalmi környezetünk megismerése és védelme, környezettudatos nevelés: Felelősséggel tartozunk a teremtett világért: „A minden általa és érte teremtett.”

Szeretetteljes légkörben, hatékony erkölcsi nevelést szeretnénk nyújtani az óvodánkba hozott gyermekeknek. Egyéniségüket önzetlen keresztény szeretetben szeretnénk megnyitni: legyenek egymással figyelmesek, udvariasak. Készségesen bocsássonak meg egymásnak és tanulják meg elviselni egymás gyarlóságait.

A nap minden fázisában a hívő keresztény világnézet megalapozásán, kiteljesedésén munkálkodunk.

Legfőbb értéknek a szeretetet tartjuk minden emberi kapcsolatban.

ÓVODÁNK KÜLDETÉSE

II. RÁKÓCZI FERENC KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA AMI, ÓVODA

GYÖNGYÖS, ORSZÁGÚT ÚT 1-3.

Tel: 37/312-084

TAGINTÉZMÉNYVEZETŐ: TUZA ZOLTÁNNÉ
FENNTARTÓ: EGRI FŐEGYHÁZMEGYE

Az 1993-as alapítású óvodában jelenleg 3 csoport működik, 6 világi óvodapedagógus irányításával.

Az óvoda pedagógiai hitvallása: a keresztény óvodai nevelés tükrében feladatunknak tekintjük a keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését, a gyermekek személyiségének tiszteletét, őszinte szeretetét.

Nagy súlyt fektetünk a vallásos nevelésre, a jó közösség kialakítására, ahol az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része. Fontos az óvodában a hagyományok ápolása, a gyermekek egészségének megóvása.

Keresztény nevelési programunk fokozottan kiemeli a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életre nevelést, valamint a tehetséggondozást.

Óvodai nevelésünk célja: vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességeinek kibontakoztatása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása és annak megbecsülésére nevelés.

Védőszentünk, illetve óvodánk névadójának kiválasztásánál figyelembe vettük, hogy a Vincés Nővérek által működtetett időkben szegény sorsú, árva gyermekek „menedéke” volt ez az intézmény. Szent Erzsébet, mint a szegények és betegek pártfogója, egyben útmutatónk is a város karitatív tevékenységébe való bekapcsolódásra (GYIV, Karitás, Máltai Szeretetszolgálat). Egyházi óvodánk újraindulásával megközelítőleg egy időben újult meg a városban a Szent Erzsébet templom, amely óvodás miséinknek befogadója lett.

Dolgozóink szellemiségét áthatja János evangéliumának üzenete:

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és arra rendelvelek, hogy munkátokkal gyümölcsöt hozzatok: maradandó gyümölcsöt.”

I. KATOLIKUS GYERMEKKÉP, KATOLIKUS ÓVODAKÉP

Katolikus gyermekkép

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, szellemi erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az alábbi feladatok módjának, mikéntjének megfogalmazásából rajzolódjon ki a katolikus gyermekkép:

- ⇒ Keresztény szemlélet hassa át az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit.
- ⇒ Az óvodai nevelés gyermekközpontú, az egész személyiséget fejleszti:
  - megfelelő személyi és tárgyi környezettel,
  - a vallási neveléssel,
  - az egészséges életmód alakításával,
  - a környezettudatos magatartás alakításával,
  - az érzelmi neveléssel,
  - a szocializáció biztosításával,
  - az anyanyelvi neveléssel,
  - az egyéni készségeknek és képességeknek megfelelő, tevékenységbe ágyazott értelmi fejlesztéssel,
  - a testi és lelki szükségletek kielégítésével,
  - óvodánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi sem egyéb értelemben,
  - Jézussal való személyes találkozás a Hitben-gyermekmiséken való rendszeres részvétel, templomi énekek, versek a szentmisébe beépítve
  - a Hit örömeinek továbbadása.

Óvodakép:

- ⇒ Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- ⇒ Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben

megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

- ⇒ Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- ⇒ Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
  - a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
  - a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
  - az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- ⇒ Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészségés fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Katolikus óvodakép

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legalsó láncszeme. Szakmailag önálló nevelési intézmény, amely segíti a családi nevelést. Biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulásához.

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
  - a nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez és a keresztény értékrendhez kell igazodniuk,
  - a nevelés biztosítja az óvodás gyerek számára a szabad játékot, e tevékenységen keresztül lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását,
- Intézményünk azzal válik katolikus, hogy közösségünk minden tagja valamilyen módon osztozik a katolikus keresztény világlátásban.

Óvodánk feladata a katolikus és hitbeli nevelésben:

- értékek közvetítése.
- alakítsa példamutatóan a növendékek lelkét, szívét.
- segítse megismertetni az Istennel való párbeszédet.
- keresztény elkötelezettség megalapozása.
- tegyen tanúságot hitéről a családok előtt.

I. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

A hitre nevelés erősítése:

- ⇒ a katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása,
- ⇒ Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben,
- ⇒ a keresztyén családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermekek által a családba,
- ⇒ a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- ⇒ a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése,
- ⇒ a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete,
- ⇒ a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).
- ⇒ Minden hó 3.vasárnapján szentmise, óvodás dalok(templomi énekek- versek)

Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

Nyugodt, lelkileg kiegyensúlyozott, testileg egészségesen fejlődő gyermekek nevelése, a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése, az okok megszüntetésére egyéni célok kitűzése, a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően az egyéni bánásmód formáinak meghatározása.

Feladat:

- ⇒ a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek figyelembevétele, a gyermek testi fejlődésének elősegítése,
- ⇒ az egészséges életmódra és életvitelre nevelés,
- ⇒ az önmagunk és környezetünk esztétikumára iránti igény alakítása,
- ⇒ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások (környezettudatos magatartás) alakítása,
- ⇒ egészséges és biztonságos környezet alakítása,
- ⇒ a megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- ⇒ a mozgásigény figyelembevételével folyamatos testedzés, testi nevelés, prevenció,
- ⇒ tartózkodás és tevékenység a szabadban,
- ⇒ az étkezési kultúra alakítása, erősítése,
- ⇒ korszerű táplálkozás,
- ⇒ pihenés feltételeinek megteremtése,
- ⇒ higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása,
- ⇒ megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Ennek érdekében törekszünk gondozottságuk biztosítására, testi szükségleteik kielégítésére, egészségük védelmére, edzettségük feltételeinek megteremtésére, egészséges környezet kialakítására.

A gyermekek fizikai állapotának mérése rendszeresen történik mindhárom csoportban félévente, melynek dokumentálása a csoport naplójában található.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését a törvényi előírásoknak megfelelően speciális szakember által végzett pedagógiai munka mellett érhetjük el (gyógypedagógus, logopédus).

Az egyéni képességek megismerése alapján, egyéni bánásmód alkalmazásával történik fejlesztésük.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozott óvodai egészségvédelmi, prevenciós munka szükséges.

A befogadási időszakban teendőink:

Beíratás után – lehetőleg a tanév megkezdése előtt – a leendő csoportos óvónők családjukban felkeresik az új óvodásokat. Ez kiindulópontja az óvónő és a gyermek közti jó kapcsolat megteremtésének, egymás kölcsönös megismerésének. A meghitt, bizalmon alapuló viszony sok segítséget nyújt az óvodába lépő kisgyerekek gondozási feladatokba történő bevezetésénél, illetve testi sajátosságainak feltárásában.

A kisgyermekkel együtt végzett gondozási teendők során lehetőséget biztosítunk kezdettől fogva a mind teljesebb önállóságra: testápolás, öltözködés, étkezés során. Így alakítjuk ki az egyes testápolási szokások, műveletek sorrendjét. A testápolás gyakoroltatásával a gyermekek tisztaság igényének kialakítását segítjük. A különbségekre tekintettel, egyéni igényük alapján adunk segítséget. A kedvező feltételek biztosításával igyekszünk megőrizni önállósági törekvéseiket. Figyelmüket a részmozzanatok alapos elvégzésére irányítjuk (wc használat, hajápolás, bőrápolás, fogvédelem, orr tisztán tartása).

Az adott csoport életét segítő felnőttek egyetértésben végzik munkájukat.

Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – különleges gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Étvágytalanságra odafigyelünk. Folyadékot a szükséges mennyiségben biztosítunk a számukra. A szülőket igyekszünk meggyőzni a többrétegű öltözködés hasznosságáról, a gyermeket pedig fokozatosan hozzászoktatjuk, hogy öltözetüket hőérzetük szerint önállóan változtassák.

Minden évszakban biztosított a kellő mértékű szabad levegőn való tartózkodás, a séta, a játék, a mozgás, hiszen ez növeli a gyermeki szervezet ellenálló képességét. Nyáron pancsolási lehetőséget biztosítunk, nagycsoportban vízhez szoktató foglalkozásokat szervezünk.

Óvodánk udvarának átalakításával igyekszünk ellensúlyozni az óvoda fekvéséből eredő hátrányokat: kedvező talaj burkolat, fából készült mászóakák, mobilizálható sportolási eszközök beszerzése, árnyékot adó növények telepítése.

Az óvodában megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük, megérkezéséig a gyermeket ápoljuk.

Termek, játékszerek rendszeres takarításával, fertőtlenítésével, folyamatos szellőztetéssel is óvjuk egészségüket.

Kis játszósarkok kialakításával igyekszünk változatos játékkeret biztosítani. A berendezési tárgyak gyermekméretűek. A termeket a dekorációval próbáljuk barátságossá, otthonossá tenni. Ügyelünk annak ízlésformáló jellegére is. A gyermekeket vizuális jelekkel segítjük a tájékozódásban. A felnőttek tájékoztatására hirdetőtábla szolgál.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakításával szeretnénk elérni, hogy a kisgyermekek kiegyensúlyozott, szorongásmentes környezetben és ideális körülmények között éljék óvodás éveiket, legideálisabb körülmények között tudjanak felkészülni az iskola, gyermekekkel szemben támasztott fizikai elvárásaira.

Óvodás kor végére:

- ⇒ teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek,
- ⇒ a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat, zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor,
- ⇒ önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból,
- ⇒ készségesen használják a kanalat, villát, kést,
- ⇒ esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek,
- ⇒ étkezés közben halkán beszélgetnek,
- ⇒ teljesen önállóan öltöznek,
- ⇒ a ruhájukat ki-, begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik,
- ⇒ a ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik,
- ⇒ a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani,
- ⇒ ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvés.

Érzelmi és erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Érzelmi nevelés

Küldetésünk a családi életre nevelés, a katolikus értékrend szerinti családmóddal kialakítására való törekvés.

Célunk:

Hogy az óvodát vonzó, messzire sugárzó színterévé tegyük a benne megvalósuló életnek – kisgyermek és felnőttek számára egyaránt.

Feladatunk:

A családhoz, szülőhöz kapcsolódó érzelmi köteléket kiszélesítjük az óvodai életre, az óvoda dolgozóira, gyermektársakra. Segítsük a gyermekeket a közösségi életre való átállásban, előkészítve, a gyermek alkalmassá válik arra, hogy iskolai tanulmányait megkezdje.

A keresztény testvériség, felebarátság élményét ebben a közösségben éli meg először a kisgyermek, felhasználva az otthonról hozott mintákat. Ebben a keresztény óvodai közösségben folyó élet-mintát, értékrendet tár a gyermek elé.

Nagyfokú körültekintéssel végezzük a beszoktatást. Igyekszünk a lehető legnyugodtabb légkört megteremteni a beilleszkedéshez. Ebbe, a kisgyermek egyéniségéhez mérten és időtartamban bevonjuk a szülőket is. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinél ezt fokozottan érvényesítjük.

A befogadási időszakban valamint az óvodai élet időszaka alatt az óvodapedagógus, mint a gyermekközösség vezetője, a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket. Tehát az óvónő tudását és hitét elsősorban érzelmein keresztül közvetíti.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, mivel Isten mindannyiunkat különbözőnek teremtett. Problémás helyzetben a gyermekek közti konfliktusok megoldásában értően segítünk. Éreztetjük a gyermekekkel, hogy nem őt ítéljük el hibás tetteért, hanem az adott cselekedetét. A megbocsátani tudás keresztény erény. Mindezek által is testvéri szeretetre neveljük az óvodás

gyermeket. Családias, szeretetteljes légkörben alakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt.

Az óvoda épületében biztosított szabad mozgástér is fokozza az otthonosság érzetét, továbbá, hogy személyes tárgyaikat maguk helyezhetik el polcukon.

A gyermeki identitás erősítése egyedi vonások figyelembe vételével „intervenció”- befogadás.

A nevelés legfontosabb értéke: a konstruktív életvezetésre nevelés - akkor az egyénben az alábbi tulajdonságok kiépülésére törekszik nevelésünk:

- probléma érzékeny, nyitott, kíváncsi, sikerorientált, döntőképés,
- kitartó, önálló, próbálkozó, a megismerés, a felfedezés, a tudás vágya hajtja,
- önbizalma, sikerélménye van, kudarcot elviseli, új próbálkozásra képes,
- önmaga megvalósítására törekszik,
- gondolatait kifejezi és megérteti mással is.

Óvodás kor végére:

A gyermekek egymást kölcsönösen tiszteletben tartják, baráti kapcsolatok alakulnak. Képesek kisebb és nagyobb közösségekben együtt játszani, alkalmazkodni egymáshoz. Játék során kerülik az árulkodást, örülnek egymás eredményének, sikerének. Érvényesül egyéniségük, képesség válnak értékes vonásaik kibontakozására. Egymás eltérő tulajdonságait tiszteletben tartják.

Erkölcsei nevelés, közösségi nevelés

- ⇒ a teremtő Isten gondoskodásának megélése,
- ⇒ a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt kapcsolatának pozitív attitűdje,
- ⇒ a gyermeki jellem alakítása,
- ⇒ türelem, szociális érzékenység, szolidaritás, igazságosság formálása,
- ⇒ az érzelmek megjelenítésének formái, önkifejező és önérvényesítő törekvések segítése,
- ⇒ a bizalom, szeretet, féltés, félelem kifejezése,
- ⇒ az önfegyelem, fegyelem, udvariasság elsajátíttatása,
- ⇒ szokás- és normarendszer megalapozása,
- ⇒ szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása, a különbözőség elfogadása és tisztelete,
- ⇒ hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható valamint kiemelkedő képességű gyermekek elfogadó szeretete, szükség esetén segítése megfelelő szakemberek közreműködésével,
- ⇒ a természetes társas kapcsolatok alakítása, segítése,
- ⇒ hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása, a szülőföldhöz való kötődés alapozása, az egyházi, világi ünnepek megélése.

Szocializáció

Célunk: A gyermeki nyitottságra építve, a közös élményekben, a közös tevékenységek gyakorlása által a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak alakítása.

Feladat: A negatív jellemvonások elhalványítása által és az odaadó, önzetlen cselekedetek megerősítésével a magatartás akarati vezéreltségének fejlesztése, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül az óvodáskorú gyermeket.

Nagyfokú körültekintéssel lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az óvoda dolgozóival való kapcsolatteremtésre, ismerkedésre. Az egyéni bánásmód elvének fokozott alkalmazásával a szociálisan hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek az óvodai életre való beilleszkedésnek pozitív befolyásolása.

Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és engedjen teret önérvényesítő törekvéseinek. Lehetőséget teremtünk a különbözőségek elfogadására.

Célunk eléréséhez változatos tevékenységeket igyekszünk biztosítani. Az egyes munkafolyamatok előkészítésébe, kivitelezésébe bevonjuk a gyermekeket is. Az óvónő bekapcsolódik a játékba. Együtt játszunk a gyermekekkel, lehetőséget biztosítunk egyéni kapcsolatteremtő tempójuk érvényesítésére. Rendezvények, ünnepélyek alkalmával bevonjuk a dajkákat, konyhai dolgozókat is, együtt ünnepelünk, esetleg más csoportot, óvónőket látunk vendégül. Szeretettel, érdeklődéssel vesszük körül a félénkebb, visszahúzódóbb gyermekeket. Igyekszünk meglátni és megláttatni a gyermekekkel is mindenki az értékesebb személyiségvonásokat. Szokássá alakítjuk bántás esetén a bocsánatkérést, bajban egymás vigasztalását már a kiscsoportos korban. Névnapot, születésnapot megünnepeljük, beteg csoporttársnak rajtot, kisebb ajándékot küldünk, érdeklődünk felőle. Az óvodai élet szervezésével segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermekek biztonságérzetét erősíti a felnőttek egymáshoz való szeretetteljes viszonya is, hasonlóképpen a szülőkkel kialakított partnerkapcsolat is. A felnőtt-gyermek érzelmi viszonyban a kedvező hatást példaadással is formáljuk. Elvárásainkat érthetően adjuk a gyermekek tudtára, azok teljesülését következetesen figyelemmel kísérjük. Fokozatosan eljutunk a közösségi élet szabályainak kialakulásához. Közben a gyermek megismeri saját helyét, szerepét, feladatait és így érdeklődéssel tud bekapcsolódni a közösség életébe, munkájába. Megismeri szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. Gyermek magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

Minden egyes gyermek számára olyan lehetőségeket kell biztosítani, amelyben:

- problémahelyzetek adódnak a mindennapi életből,
- a döntés, próbálkozás, az önállóság lehetősége biztosított,
- a sikerélményhez való jutás, a kudarc, a tévedés is átélhető legyen,
- elmélyedhessen, próbára tehesse kitartását,
- abban fejlődhessen, ami számára a leginkább vonzó.

„Minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát!”

Számítani kell a különböző fejlettségű, képességű, különböző fejlődési tempójú gyermekek jelenlétére, vagyis a „másság” sokaságának jelenlétére és az ő fejlődésük jelenlétére.

A fejlődés elősegítése az önfejlődés biztosításával, elősegítésével történhet:

- az indirekt irányítással,

- a fejlődés lehetőségeinek biztosításával, a feltételek megteremtésével, a választás lehetőségével.

Ügyelünk arra, hogy beszédkultúránk és viselkedéskultúránk is közvetítse a keresztény értékeket a gyermekek felé. Példaadásunk e területen is jelentős formáló tényező.

Kapcsolatok erősítését szolgálják meghitt beszélgetések, egymás kölcsönös megbecsülése, kompromisszumra törekvés, egymás iránti figyelem, türelem.

Lehetőséget adunk önálló döntések meghozatalára életkori szinten és értékelő elemzésekre – ezáltal formálva a gyermekekben a felelősséget, az értékrend alakulását.

Óvodás kor végén:

Az óvodai szokásrend alapján képesek feladatok önálló kivitelezésére önmaguk és mások érdekében egyaránt.

Viselkedésükben érvényesül az önfegyelem, kitartás, segítőkészség, figyelmesség.

Megbecsülik a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezetükben fellelhető értékeket.

Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- ⇒ Ez valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat,
- ⇒ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,
- ⇒ Beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása szabályközvetítéssel, az óvodai nevelői tevékenység egészében jelen van
- ⇒ Az óvoda nevelőközösségének mintaadó beszédkultúrája,
- ⇒ A gyermekek kommunikációra ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése,
- ⇒ A tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés,
- ⇒ Az anyanyelvi nevelés céljának, feladatának, tartalmának, módszerének, eszközének megfogalmazása.
- ⇒ közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekvés
- ⇒ a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket.

- ⇒ Spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése,
- ⇒ Gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra és tapasztalatokra, élményekre építve,
- ⇒ Tevékenységeken keresztül az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, fejlesztése,
- ⇒ Az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A mindenkori érvényben lévő alapító okirat szerint.

Óvodánkba fogadunk olyan sajátos nevelési igényű gyermekeket is, akiknél a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- beszéd fogyatékoság, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, iskolai készségek kevert zavara, az iskolai készségek nem meghatározott fejlődési zavara, kevert specifikus fejlődési zavarok, az aktivitás és figyelem zavarai állnak fenn.

A gyermekek ellátásához a szükséges feltételek részben rendelkezésünkre állnak, részben a speciális igény felmerülésekor biztosításra kerülnek a szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve egyéb erre képezített szakember szakvéleménye alapján.

Az óvodai csoportba maximum 10 % az SNI-is gyermekek létszáma.

A gyermekekről készült szakvélemény figyelembe vételével korrekcióra, korrigáló nevelésre van szükségünk, melynek menete:

- anamnézis (előzmények feltárása),
- egyéni korrekciós terv kidolgozása,
- fejlődést biztosító felzárkóztató nevelés.

A problematikus gyermekek nevelésénél mindig:

- egyedi tervezést, elemzést,
- szakmai összefogást (gyógypedagógus-logopédus és óvodapedagógus),
- konzultációt alkalmazunk.

Célunk: Az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényre juttatása. Az óvodai nevelésünk befogadó, gyermekközpontú. A gyermeki személyiség kibontakozására törekvés, sokoldalú, harmonikus fejlődés segítése, mely biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

Munkánkat szeretettel, alapos felkészüléssel, következetesen, kitartással végezzük, hiszen korrigáló nevelésünk gyökeres, a személyiség egészére ható újanevelés része.

Olyan környezetet biztosítunk, amely elfogadja a sérült kisgyermeket és segíti a harmonikus személyiségfejlődését. Igyekszünk a fejlesztést úgy megvalósítani a megfelelő területeken, hogy a gyermeket ne terhelje túl. A fogyatékos gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja.

Ezek a gyermekek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre lehetnek képesek, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelen számunkra.

Az inkluzív integrált nevelés folyamatában a szociális-lokális integráció formáját alkalmazzuk, mely a nevelő-oktató munkánk során sérülés specifikus módszerek és technikák szakszerű megválasztását és alkalmazását kívánja.

Arra törekszünk, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.

Ennek érdekében mindig csak annyi segítséget adunk a gyermeknek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

A fejlesztés céljait mindig a gyógypedagógiai - orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára építjük. A multiszenzoriális fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

Az intézményben korrekciót és fejlesztést végző szakember:

- *logopédus-gyógypedagógus megbízási szerződéssel,*
- *az intézményben a szakemberrel történő konzultációk havi rendszerességgel valósulnak meg.*

Terápiánk főbb alapelvei:

A biztonságérzet kialakítása, bizalom, elfogadás, játékoság, a gyermek meglévő készségeinek szem előtt tartása, a dicséret, biztatás, a gyermek speciális szükségletének folyamatos figyelemmel kísérése és támogatása.

Terápiás módszereink:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó különleges gondozási feladatok ellátása,
- a kommunikáció és elemi szociális viselkedési problémák kezelése,
- fejlődésbeli elmaradások korrekciója, korai elemi készségek, kognitív funkciók alakítása.

A játékoság a fő alapelv, az indirekt közelítés, a kellemes együttlét és a motiváló helyzetek megteremtése. A játéktevékenység során megfigyelhető a gyermek fejlettségi szintje, valamint az érzelmi állapot. A játékok menetét és eszközkészletét gondosan megtervezzük, hogy a játék céljának elérése mindvégig szem előtt legyen.

Céljaink, feladataink elérése érdekében az új módszereket és lehetőségeket figyelemmel kísérjük, beillesztjük fejlesztő munkánkba, pontosabb differenciál- és folyamatdiagnosztikát alkalmazunk, hatékonyabb és gyakoribb kapcsolatot tartunk a szülőkkel és a gyermeket nevelő-fejlesztő kollégákkal.

Az egyéni korrekciós terv értékelése négyhavonta történik.

.A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Tehetséges gyermekek:

A gyermekek változatos tevékenységeik végzése során megmutatkoznak kiemelkedő adottságaik.

A tehetséget is a teljesítményben ismerhetjük meg ezért fontos, hogy odafigyeljünk és felismerjük az átlagtól eltérő képességeket:

Pl:

- kiemelkedő emlékezet, képzelet
- nem életkorának megfelelő szokatlan kérdések
- jó kéz ügyesség, ügyes mozgás
- jó kifejező készség

A tehetséges gyermekekkel egyénileg is foglalkozunk, biztosítva ezzel a további kibontakozásukat.

Fejlődésükhöz biztosítjuk:

- **a feltételeket:** időt, megfelelő helyet, nyugodt elfogadó légkört, segítjük érdeklődésüknek kielégítését (képes könyvek stb.),
- **megfelelő tevékenységeket,** amely az adottságok kibontakozását segíti. PL. rajz, vers és mese versenyen, előadásokon való részvétel (templomi szereplés).

Fejlesztő munkánk irányai:

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermeknek feldolgozni és megérteni:

A teremtett világot a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül.

Az emberi környezet nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben, családi és közösségi eseményekben való részvételen keresztül.

A logika és matematika világát játékos szituációkban, mérésen, összehasonlításon, számoláson, sorba rakáson, válogatáson és csoportosításon keresztül.

A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI

Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek személyiségének a fejlődését illetve közösségi életre történő felkészítését a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítségét.

Szeretetteljes légkörben érzelmi biztonság megteremtése. A gyermekek mindenekfelett álló érdeke: a gyermek szükségleteinek kielégítése.

Inkluzív nevelés, befogadó pedagógia, segítő attitűd.

Feltétel nélküli szeretetre, kölcsönös tiszteletadásra nevelés.

Hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekben.

Az élet értékeinek megláttatása, felfedeztetése és annak megbecsülésére nevelés.

Keresztény kultúránk és magyarságunk hagyományainak feltárása az ünnepek üzenete által.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Nemzeti ünnepeink megünneplése, a nemzeti jelképek megismertetése, a hazaszeretet elültetése a gyermeki lélekben fokozott hangsúlyt kap.

Az óvodai nevelésben a folyamatosan és fokozatosan alkalmazott komplex pedagógiai hatásrendszer a gyermek szükségleteihez, képességeihez igazodik, elősegítve az iskola kezdéshez szükséges érettség kialakulását.

I. AZ ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Nem önállóan gazdálkodó intézményünk alkalmazottainak száma: 8fő.

Az óvoda dolgozói jelenleg:

Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógusok száma	4 fő
Minősített pedagógusok szám:	2 fő
Szakképzéssel rendelkező pedagógusok száma	2 fő
Pedagógiai munkát segítő, főállású szakképzett dajka	2 fő
Érettségizett dajka	1 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállású dolgozó (konyhai)	2 fő

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A keresztény pedagógus személye (ami felé törekszünk)

A hitet a kisgyermekkel sem lehet vezényszóra elsajátíttatni, sem úgy, hogy egy héten beszél róla valaki (hitoktató), aki csak egy hét múlva jön újra.

Olyan dolgozóra van szükségünk, akinek mindennapi élete tesz tanúságot hitük és gyermekszeretetük mellett. Alapvető fontosságú, hogy a krisztusi tanítást kinyilvánítsák saját életükkel. Nevelőtestületünkben jelenleg senki nem rendelkezik hitoktatói végzettséggel. Hit felé növelő nevelőmunkánkban meglévő vallási ismereteinket alkalmazzuk, de részt veszünk a Katolikus Pedagógiai Intézet (KPI) által szervezett lelkigyakorlatos szakmai továbbképzéseken, ezáltal is gyarapítva módszertani tudásunkat.

A gyermekek egy része itt szerzi első vallásos ismereteit, tapasztalatait. Életkori sajátosságaikból fakadóan fontos, hogy ne „elméletet” tanítsunk nekik. Az óvodában dolgozó felnőttek életének részévé kell válnia, hogy ezen kapcsolatok, benyomások révén öntudatlanul is kapcsolatba kerüljön a gyermek a hittel és Istennel.

Krisztus örömhírének lényegét kell jó magként elültetni a gyermekben:

Isten szeret engem és ezt a szeretetet akarom visszatükrözni életem során. (Istennel való szeretetkapcsolat megéreztetése.)

Óvodapedagógusainknak hiteles embernek kell lennie. Legyen jó ember, jó keresztény, jó pedagógus, hogy jól el tudja végezni feladatát. Megfelelő önértékelés birtokában ismerje fel hiányosságait, emellett törekedjen a tökéletességre. Hitéből fakadóan oldja meg életében felmerülő problémáit.

Felelős módon élni a környezet iránt keresztény gondolkodás.

Isteni üzenet: Az egyéni érdek túlsúlyának leküzdése. Életstílus váltás, közösségi szolidaritás érvényesítése. Felelősséggel tartozunk a teremtett világért!

Senki nem kényszeríthető hite megvallására, mégis ennek önkéntes vallásával képviselheti a keresztény értékek átadását, továbbítását.

Életét jellemezze komolyság, megbízhatóság, pontosság, kiszámíthatóság, diszkréció és derű.

Mindenkor törekedjék mondanivalójának igényes, szép, magyar nyelvhelyességgel történő megfogalmazására.

Érezze át szakmai és lelki továbbfejlődésének fontosságát, ennek érdekében hozzon áldozatot is.

Óvodánk nevelői felsőfokú végzettséggel rendelkező, középkorú, több éves gyakorlati tapasztalattal rendelkező pedagógusok. Jelen vannak a nevelés egész időszakában. A sokszínűség biztosított azáltal, hogy mindegyiküknek más-más tevékenységi terület a „kedvence”. Ez is kedvezően befolyásolja a nevelőmunka eredményességét. A csoportpárok régi összeszokott munkatársak, de változtatásnál is alapelv a stabilitás biztosítása tapasztalat alapján (pl. kisgyermekes – nem kisgyermekes), tekintettel a nevelési felfogásbeli összhangra is.

A dajka is régi, összeszokott társa az óvónőnek, jó ismerője a hagyományoknak, az adott teremnek. Szakképzettek, illetve érettségizettek. Egyéniségüknek megfelelően gazdái az egyes területeknek (kertgondozás, takarítás, szervezés), ezáltal is hozzájárulva a nevelőmunka eredményességéhez.

A konyhai dolgozók is sok éves tapasztalattal bírnak a gyermekélelmezés területén. A gyermekétkeztetés prioritását elfogadva, vendég-étkezői is vannak óvodánknak, gazdaságossági érdekből.

AZ ÓVODA TÁRGYI-DOLOGI FELTÉTELEI

AZ ÓVODA ÉPÜLETE

Az épület hordozza a családi ház jellegét.

Bizonyos átalakítást végeztek régen az épületen, továbbiakra a területi adottságok miatt nincs lehetőség.

A régi épületen állandóan akad javítani való. Fenntartónk által biztosított keretből évente tudatosan tervezett felújításokat végzünk.

A 78/2003. (XI. 27) 9. paragrafus 5. bekezdése értelmében megtörtént az óvoda udvarának teljes felújítása.

A termek egymásmellettsége, a hosszú öltöző folyosó és a különálló, egyetlen helyiségből álló gyermek wc-mosdó erősen meghatározó tényező a szervezési feladatoknál, a napirend kialakításánál.

A négy csoportszobából hármat használunk valóban csoportszobaként- egy csoportszoba többfunkciós helyiségként működik: tornaszoba, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek gyógypedagógus által történő lokalizált fejlesztése és a gyermekek védőnői vizsgálata - egy tanévben két alkalommal - is itt zajlik.

A gyermekek által használatos bútorzat cseréje megtörtént: asztalok, székek, szekrénysor, tároló polcok, padok, fektetők valamint térnövelő játékgaléria beszerelése a két nagyobb alapterületű csoportszobában.

Érezzük hiányát egyéb funkcionális helyiségeknek (pl. ebédlő, szertár, nevelői szoba, felnőtt öltöző).

A tárgyi feltételek javítása érdekében rendszeresen figyelemmel kísérjük a pályázati kiírásokat, lehetőség szerint részt veszünk pályázatokban. Kisebb javításokhoz szülők szakértelmét, felajánlott munkáját is elfogadjuk.

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játéki igényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyeztük el. Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvoda munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

ESZKÖZ RENDSZER

A szemléltető eszköz és játékkészlet folyamatosan bővül.

A Fenntartó által előirányzott időpontban, az óvoda közös célú helyiségeinek a közeljövőben történő átépítésével, megfelelnek az alapvető taneszköz jegyzékben foglaltaknak.

A program bevezetéséhez szükséges eszközrendszer (figyelembe véve az 1/1998.VII.24.) OM. rendelet. A nevelési – oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994.(VI.8.) MKM. Rendelet módosításáról 7. Számú melléklet- minimális eszköz és felszerelés jegyzékének óvodákra vonatkozó elvárását.

Udvar:

megtörtént az udvar teljes felújítása, balesetmentessé tétele. Udvari játékeszközök cseréje. Balesetmentes burkolat, térkövel való borítása, a játékeszközök körül ütéstompító gumitéglá borítása, mely megfelel az előírásoknak.

Konyha:

Az étkezéshez és tálaláshoz szükséges edények- szükség szerint- folyamatosan pótoljuk. A HACCP rendszer teljes körű bevezetése, dokumentálása.

Folyosó, termék:

A barátságos környezet megteremtése érdekében szükséges a gyermekek által is használatos bútorzat cseréje: folyosói öltöző szekrények, termekben a szekrények, játékszerek cseréje, pótlása nagyon fontos. A többfunkciós terem tárgyi eszköz ellátása biztosított a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő sérülés specifikus ellátásához.

Bútorzat:

Az előirányzott bútorzat cseréje megtörtént.

Tornaszobai szertárszekrény, valamint felnőtt öltözőszekrények pótlása szükségessé vált.

A folyosói öltözőszekrények folyamatos cseréje, valamint a csoportszobai tálalószekrények illetve asztalok cseréje is esedékes.

A gyermekek játékához szükséges eszközök:

Mindhárom csoportban: a szerepjátékok eszközeinek bővítése (fodrász, orvosos, iskola, babaszoba, stb.) bababútor garnitúra, babák, autók, építő játékok, terepasztalok, oktató-gondolkodtató, képességfejlesztő játékok, bábok, könyvek, lexikonok, szakkönyvek.

Az óvodai élet tevékenységformáihoz:

Környezet megismertetése:

Ismeretterjesztő videokazetták, diaprojektívvetítő, vetítővászon, szemléltető képek, táblák, színes TV, CD-s magnó, fényképezőgép és kamera beszerzése is megtörtént! Projektor, laptop rendelkezésünkre áll.

Mozgás:

Futáshoz alkalmas tér, tornaszőnyeg, padok, zsámoly, bordásfal, mászóak, kötél, hengerek, labdák, karikák, távol és magasugráshoz való eszközök.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvónői hangszerek, gyermek hangszerek, gitár.

Verselés, mesélés:

Báb paraván, bábok, könyvek, lexikonok, szakkönyvek.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Puha ceruzák, viasz, zsírkréta, táblakréta, csomagolópapír, rajzlap, változatos színű és alakú, felületű papírok, színes karton. Különböző méretű ecsetek, vízfesték- gomb és jó minőségű tempera- gyurma, gyurmatábla, agyag, gipsz, gyöngyök, bőrök, textil, ragasztók, filc anyag, ollók- balos is – szövőkeret, fonalak, szalagok.

Egyéb eszközök:

Korszerű takarító eszközök, kertalakításhoz szerszámok, lombporszívó, virág tálak.

A hiányként felsorolt eszközök egy részével rendelkezünk ugyan, de igen elhasználódott állapotúak.

Konyhai berendezések:

Nagy teljesítményű konyhai gépek beszerzése a konyhára vonatkozó HACCP minőségbiztosítási előírások szerint, kis teljesítményű mosogatógép (12 terítékes)

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a szülők igényét. Továbbá jelentős tényező még: az óvoda adottságai, hagyományaink és a nevelőtestület beállítottsága. Mindezek egybevetésével csoportjainkat azonos életkor alapján szervezzük, tehát homogén csoportokat működtetünk.

Tevékenységünk egyaránt kivitelezhető homogén és heterogén csoportszerkezeti formában. A nevelőtestület elismeri mindkét változat előnyeit, de nagyobb gyakorlata valamennyiünknek a tiszta életkorú csoportokban van.

Így is fellelhető csoportokon belül 1-1,5 éves korkülönbség a gyermekek között, vagyis szűkebb intervallumban jelen van a vegyes csoport jelleg is.

Szembetűnően jelentkeznek az eltérések a homogén csoportokban az egyes gyermekek fejlettségét illetően: könnyebben felismerhetőek a lemaradás jelei, illetve a kiugró teljesítmények. Tapasztalataink szerint a szülők is ezt a formát igénylik, több bizalommal vannak az azonos életkorú csoportokkal.

Mindemellett igyekszünk érvényesíteni a felmenő rendszert a nevelési folyamatban. Meggyőződésünk, hogy a 3 év során megismerve az egyéni sajátosságokat, az egyes gyermekek képességét, valóban testre, személyre szabott korrekció tervezhető a nevelő-oktató munkában.

Az elvünk, hogy egy-egy gyermek az adott csoporttal járjon 3 éven keresztül, s ha bármilyen megfontolásból (lemaradás, tanácsadói szakvélemény, szülői kérés) további óvodai nevelés válik szükségessé, ekkor, immáron nagycsoportosként ismétljen évet és változtasson nevelőt. Ebben a korban fejlettségüknél fogva érettebbek is az óvónőváltásra.

A közösség szempontjából is hasznosabb, ha viszonylag stabil összetételű csoport több éven át nevelődik együtt, sőt a tanulási eredményekre is kedvező hatással lehet.

Egyébként a csoportok kialakítására vonatkozó minden döntést, a gyermekekre vonatkozó egyéni mérlegelés előz meg. Beiratkozások, illetve a felvételi döntés után – de még a nyári leállás előtt – a nevelőtestülettel kialakítjuk a következő tanév csoportösszetételét.

A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A napirend kialakításánál ügyelünk a tevékenységek közti átmenet zökkenőmentessé tételére, a tömeges vonulások és holtidő mérséklésére, elkerülésére, a rugalmas lebonyolításra. (Az épület sajátosságaiból eredően bizonyos mértékben előfordul.)

Az egyes tevékenységek egymásra épülnek, a jelzett időkereteken belül az egyes csoportoknak szükséges időben alkalmazkodni egymáshoz. (pl. 1 közös mosdó van).

Mindezek alapján óvodánk alap napirendje:

6.00-10.00	Játék a csoportszobában - játékba integrált tervszerű kötetlen és tervszerű kötött egyéni és mikrocsoportos tevékenységek - rajz, mintázás, festés, kézimunka - mozgás - ének, zene, énekes játék, tánc - környezet megismerésére, külső világ tevékeny megismerésére irányuló élmények, matematikai tartalmú tapasztalatok megbeszélése, rendszerezése- - részképességek fejlesztése, egyéni bánásmód, felzárkóztatás - gondozási, testápolási teendők - tízórai, naposi teendők - verselés, mesélés, dramatikus játékok - hit felé növelő elmélkedés, játékos beszélgetés
10.00-11.30	Játék a szabadban - helyszíni megfigyelés, séta - énekes játékok - sport-játékok, mozgás, levegőzés - kertápolás, udvarrendezés, munkajellegű tevékenység
11.30-13.00	Ebéd, testápolási teendők
13.00-14.45	Mesehallgatás, ima, pihenés, alvás
14.45-15.30	Gondozási, testápolási teendők - uzsonnázás
15.30-17.30	Játék a csoportszobában (esetleg udvaron) - együttes vagy egyéni játék - választott tehetséggondozó foglalkozások

Ezen tevékenységek időtartama érdeklődéstől, figyelmük tartamától, valamint a gyermekek életkorától függően változó.

3-4 éves korban:	5-10 perc
4-5 éves korban:	10-15, 15-20 perc
5-6-7 (8) éves korban:	15-20, 30-35 perc

Tervszerű kötetlen:

- Ének, zene, énekes játékok, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése-matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Verselés, mesélés
- Hit fele növelő elmélkedések

Tervszerű kötött:

- Mozgás

AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsházák és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Helyi Plébánia - Fenntartó

Az óvodás gyermekek hit felé nevelése terén sok segítséget, támogatást kapunk. A Plébános atyát nevelési értekezletre, szülői értekezletre, lelki gyakorlat vezetésére meghívjuk, továbbá az óvoda ünnepeire, rendezvényeire is. Kérésre óvodás misét mondanak.

A Bazilikában megtartott óvoda-iskola nap ünnepi szentmisén való részvétel minden tanévben.

Óvoda-család

Az egyes gyermekek alaposabb megismerése és a nevelőmunka hatékonysága érdekében családlátogatást végzünk. Legalább egy alkalommal minden gyermeket felkeresünk otthonában, de a gyermekek érdekei szerint szükség esetén több alkalommal is. Ezek a látogatások segítik a meghitt óvónő-gyermek viszony alakulását, de a család és az óvoda nevelési céljainak kölcsönös megismerését is. További formái a kapcsolattartásnak: szülői értekezlet – negyedévente, fogadóóra havonta, nyílt napok-munkaterv szerint, munka délutánok- alkalomhoz kapcsolódva, illetve alkalmi megbeszélések.

Szülői közösség – SZMK

Az óvodai SZMK választmány tevékenysége során az óvodába járó valamennyi gyermek, illetve szüleinek érdekképviselőjét látja el. Feladata: a megfelelő kapcsolat kialakítása a gyermekek érdekében a szülők és az intézmény között. Valamennyi csoport 1 – 1 szülőt (SZMK tagot) delegál a választmányba, akik maguk közül választanak elnököt. Ez minden tanév első szülői értekezletén történik. A választmány megbízatása tanévre szól. Tevékenységüket tanévre szóló

munkaterv alapján végzik: Közvetlen kapcsolatot tartanak a csoportos óvónókkal. Munkaterv alapján az intézményvezető évente legalább 3 alkalommal információt cserél a választmánnyal. Az SZMK joga figyelemmel kíséreni a gyermeki jogok érvényesülését, pedagógiai munka eredményességét, megállapításairól tájékoztatjuk a Fenntartót és a nevelő testületet. A gyermekek nagyobb csoportját érintő kérdésekben tájékoztatást kérhet a nevelési-oktatási intézmény vezetőitől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal vehet részt a nevelőtestületi értekezleten.

Óvoda – iskola

Az óvodai szakvélemény elkészítésének időszakában a város iskoláinak (leendő elsős nevelők) az óvoda meghívására eljönnek a nagycsoportosok szülői értekezletére, hogy a szülők érdeklődésére tájékoztatást adjanak iskolájukról. Ekkor lehetőség adódik, hogy az óvodai és iskolai nevelők tapasztalatot cseréljenek elvárásaikról, problémáikról a gyermekek érdekében. Tavasszal a nagycsoportos óvodások ellátogatnak 1 – 2 közeli iskolába a látogatás céljának előzetes egyeztetése alapján.

Legközelebbi kapcsolatunk a II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskolával van.

Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gyöngyösi Tagintézménye

Előzetes írásbeli felterjesztés és időpont egyeztetés alapján, a gyermekek szüleinek hozzájárulásával a Tanácsadó elvégzi a kért vizsgálatot a gyermekeken (csoportba sorolás, iskolaérettség, nevelési problémák) és írásban tájékoztatást ad a vizsgálat eredményéről szülőnek, óvodának, esetleg javaslatot tesz a megoldási módra. Az Önkormányzat által szervezett fórumokon kölcsönös tapasztalatcserére is alkalom adódik.

Évenként egy alkalommal - a gyermekek beiskolázása előtti időszakban - a Nevelési Tanácsadóból meghívott pedagógus tájékoztatást nyújt a szülőknek, szülői értekezlet keretében, az iskolaérettség kritériumairól.

Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatala-Hatvani Tankerületi Központ

Pedagógiával foglalkozó rendezvényeikre, valamint az óvodavezetők megbeszéléseire rendszeresen meghívást kap intézményünk. Hasonlóképpen ünnepi vagy kulturális, sportrendezvényekre is.

A gyermekek érdekvédelmében is tervszerű, rendszeres a kapcsolattartás. Évente jelentést készítünk az Önkormányzat felé az intézményünkbe járó hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.

Azon gyermekeket, akiket a Jegyző nyilvántartásba vesz és rendszeres nevelési támogatást kapnak – azon rászoruló gyermekek ingyenes étkezési támogatásban részesülnek intézményünkben.

A szülők által benyújtott térítési díj támogatási kérelmet tanév elején összesítjük és továbbítjuk az Önkormányzat Szociális Igazgatóságának, mely kérelmek alapján megállapított kedvezményben részesülnek a rászoruló családok.

A tanköteles korú gyermekek igazolatlan hiányzását a város Jegyzőjének jelentjük.

A pályázati projekt felelőse intézményünk felé rendszeres tájékoztatást nyújt a pályázati kiírásokról, lehetőségekről a mindenkori vezető és helyettese számára.

Városi Logopédia

Tanév elején egy logopédus egyenként meghallgatja a gyermekeket a szülők hozzájárulásával és szükség szerint javaslatot tesz beszédjavító foglalkozásra a rászoruló gyermekek szüleinek, ezeken a foglalkozásokon a gyermekek a megye által biztosított ellátásban részesülnek.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat – különösen indokolt esetben- a Családsegítő Központtal kapcsolatot tartva, rajtuk keresztül kezdeményezzük, illetve, velük együttműködve egymás munkáját segítjük.

Védőnő, fogorvos

Évente két alkalommal a védőnő elvégzi az óvodás gyermekek egészségügyi szűrését, valamint a tanköteles korúak iskolaérettségi vizsgálatát. A szülők kérésére egyszer egy évben szülői értekezletet tart.

Évente egyszer szűrővizsgálatot tart a fogorvos.

A védőnő a szülők által feltett kérdésekre, szülői értekezlet keretén belül, kötetlen beszélgetés formájában, választ ad évente 1-2 alkalommal.

Óvodák, iskolák

Városi szintű rendezvényekre kölcsönösen tartanak kapcsolatot az óvodák. Az iskolák nevelői fórumon ismertetik iskolájukat tél végén a szülőkkel. Májusban gyermekekkel látogatunk el az iskolába.

A zeneiskola tára tart zeneóvodás foglalkozást. Hagyománnyá váló jótékonyági hangversenyen részt vesznek óvodánk nagycsoportosai, zeneiskola növendékei és tanárai.

Az intézmény az Egyházmegye által kiválasztott biztosító által van biztosítva.

Megyei Pedagógiai Intézet

Rendezvényekről rendszeresen tájékoztatnak, szaktanácsadó szolgálata helyi képviselője készségesen segíti, támogatja munkánkat. Továbbképzéseiket látogatjuk.

Régió oktatási intézményei

Jelentős eseményekről tájékoztatjuk egymást, kölcsönösen képviseltetjük magunkat ünnepeken, szakmai megbeszélésen.

Kolping Oktatási Központ

Rendezvények céljára szükség szerint a színháztermet megkapjuk. Időnként élelmiszer és játék adományt kapunk. Az általuk szervezett gyermek rendezvényekre ellátogatunk.

Művelődési Központ

Jelentősebb rendezvényekről rendszeresen tájékoztatást kapunk meghívások formájában: színházi és bábelőadások, zenés gyermekműsorok. Ezeknek rendszeres látogatói vagyunk. Kiállításokon, rajzpályázatokon a kiírás alapján gyermekmunkákkal részt veszünk. Városi szintű felnőtt rendezvényeken a dolgozók is megjelennek.

Mátra Múzeum

A természet szeretetére nevelésnek és a lakóhelyünk alapos megismertetésének egyik legjobb lehetősége kínálkozik a múzeum természeti és helytörténeti kiállításának megmutatásával. Korcsoportonként a három év alatt mind alaposabb megfigyeléseket tehetnek a gyermekek. Óvodásoknak szóló felhívásokra, pályázatokra a gyermekek aktivizálásával válaszolunk.

Könyvtár

Az évenként visszatérő, rendszeres könyvtárlátogatással szeretnénk megismertetni a gyermekekkel a könyvtár működésének értelmét, a könyvek elérhetőségét. Az olvasóvá nevelés útján cél a könyvek megszerettetése, felfedeztetése. Részt veszünk a könyvtár által meghirdetett mesemondó versenyeken és a könyvtárosok bevonásával ünnepi hangulatú irodalmi foglalkozásokat is vezetünk a könyvtárban, fokozva az irodalmi élménynyújtást.

II. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Az óvodás korú gyermek alapvető tevékenységének tekintjük a játékot. A játék áthatja az óvodai nevelésünk egész folyamatát, a gyermekek minden tevékenysége a játékból nő ki és oda tér vissza.

Ebből az alaptételből kiindulva az óvoda napirendjét, szokásrendjét úgy alakítjuk, hogy a játék legoptimálisabb feltételei adottak legyenek a kisgyermeknek. Kiegyensúlyozott, nyugodt légkörben, játékában elmerülve biztonságban érezze magát. Játéka közben igyekszünk őt megismerni és bizalmukat - mely végig kíséri az óvodás éveket - kiérdemelni.

A játék tehát, mint az óvodás korú gyermek alaptevékenysége olyan lehetőséget jelent az óvónő számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermek fejlesztése érdekében: társakkal való kapcsolatteremtés, játékon belüli önállóság, kezdeményezőkézség kibontakoztatása, beszédkészsége fejlesztése, de általában az ismeretek közvetítése céljából.

Mivel a játék és tanulás szorosan összekapcsolódik ebben a korban és játék közben szinte észrevétlenül sajátít el ismereteket, ezért a játékot az óvodai tanulás legfontosabb színterének tekintjük.

A közvetlen környezet folyamatos megismerése, többoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak. Szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyenek részt ebben a

folyamatban. Ezért a feladatokat, követelményeket az egyéni teljesítőképességükhöz mérten állítjuk. A nevelés egészén belül a tanulás a tervszerű, kötetlen foglalkozások, beszélgetések, séták formájában megoldhatók a napirend bármely mozzanatában.

Az óvodai élet tevékenységformái közül egyetlen egyöntetűen végzendő,

Kötelező tevékenység: a mozgás, a torna.

Tervszerű, kötetlen formában zajló tevékenységformák:

- ⇒ a rajzolás festés, mintázás, kézimunka
- ⇒ az ének, zene, énekes játék, tánc,
- ⇒ a külső világ tevékeny megismerése-matematika tartalmú tapasztalatok
- ⇒ a verselés, mesélés
- ⇒ a hit felé növelő elmélkedések ideje, mivel mindkettő sajátos, meghitt légkört igényel.

HITRE NEVELÉS

A hit Isten ajándéka. A katolikus embereszmény, a katolikus értékrend csakis ez által alakulhat ki gyermekeinkben. Hároméves kortól kezdve a gyermek már képes rácsodálkozni a teremtett világra, érdeklődik, elkezdődhet a vallásos neveléssel párhuzamosan az ismeretek átadása is, de ez csak alkalmasszerűen, váratlan, spontán adódó vagy tudatosan előidézett helyzetekben.

Hitre nevelésünk célja a katolikus embereszmény kialakítása, a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása. Ennek érdekében feladataink:

- Személyes példa, a gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A megfelelő köszönési mód kialakítása.
- A szeretetteljes imádságos légkörben megéreztetni Isten szeretetét, tapasztalják meg a gyermekek a Jézusi szeretetelményt – alakuljon ki bennük az alapvető hitkészség.
- A vallásos élményekkel vallási érzelmeiket ébresztgetjük, erősítjük. Bátran szólítsák meg a Mennyei Atyát, örömmel imádkozzanak mindennap.
- Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat), a biztonságérzet erősítése (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).
- Templomlátogatás során ismerkedjenek a liturgia eszközeivel, a helyes viselkedési szokásokkal.
- Szívesen látogassanak templomba, családjukkal is. A szentmiséken az összetartozás élménye. Érezzék át, hogy mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymás testvérei vagyunk.
- Iskolába lépés idején a hit tovább élése.

A csoportokban éves terv tartalmazza a megfogalmazott feladatokkal kapcsolatos teendőket, a mindennapos elcsendesedések, lelki percek, beszélgetések anyagát, tartalmát.

A hitre nevelés- mely átszövi az óvodai élet egészét- tevékenységi formái:

A csoportban dolgozó óvónők kezdeményezik, irányítják ezeket, illetve a kiscsoportban heti egy, míg a két nagyobb csoportban heti két alkalommal hitoktatók foglalkoznak a gyerekekkel.

Lelki percek naponta – 5-10 perc.

Játékos hittan foglalkozás heti két alkalommal – 20-25 perc, a két nagyobb csoportban, imádságok, vallásos dalok tanulása.

Rendszeresen biztosítjuk a feltételeket, megteremtjük a lehetőségeket a Képes Biblia és vallásos témájú könyvek nézegetésére, kezdeményezünk beszélgetéseket, a gyermekeket érintő, érdeklő témában vallásos tárgyú kirakók, színezők, szabályjátékok, jól ismert bibliai történetek dramatizálása.

Étkezések, alvás előtti áldáskérés, hálaadás a köszönési mód elsajátítása tevékenységekben megvalósuló tanulás. Templomlátogatások, gyermekmiséken való részvétel.

Közös ünneplések az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése. Ajándékkészítés.

Az óvoda missziós feladatai:

- o a családok bekapcsolása az egyházközség életébe,
- o a közös imádság, a közös munka és a közös szórakozás, amely megtartó erő.

A JÁTÉK

A játék szerepe a fejlődésben: a játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a szabad képzelettársításokat követő szabad játékfolyamat- kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, melyek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tapasztalt benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék élményt adó, kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt, a szülő és a keresztény óvodapedagógus. A pedagógus utánozható mintát ad a játék tevékenységekhez, majd amikor már szabad játékfolyamat alakul ki, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A felnőtt teszi lehetővé játékkapcsolatok kialakulását is.

- ⇒ A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt,
- ⇒ eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz,
- ⇒ a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- ⇒ A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék
- ⇒ kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti
- ⇒ együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- ⇒ Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.

A játék célja:

„Ha a kisgyermek szabadon nyúl a tapasztalatokért, átéli az életet.”

Hogy felszabadult, a külvilágból szerzett mindennapi tapasztalatait, saját érzelmi nyelvezetén keresztül, a játékban megvalósítsa önmagát, oldott, felszabadult formában.

Ezért igen fontos, hogy a játéknak legyen megfelelő helye és rendelkezésükre álljanak a gyermek fantáziáját kibontakoztatható eszközök és anyagok.

Megfelelő nyugodt családi légkörben, a játék kiemelt jelentőséget kapjon az óvoda napirendjében, időbeosztásában.

A játék feladata:

„A szabad cselekvés mindig magasabb rendű, mint a kötelességből végzett.”

Keresztény szemléletünk, magatartásunk jellemzője legyen, hogy elsősorban a jót lássuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig pozitív megnyilvánulásaira építsünk, emeljük ki a pozitív magatartásformákat, önbecsülést, növeljük értékét társai szemében. A gyermekek közötti szeretetkapocs tudatos kialakítása, felebaráti szeretet, egy családhoz tartozás, testvéri összetartozás érzésének kialakítása. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek pozitív élményhez juttatása.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz és a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék szerepe a társas kapcsolatok fejlődésében

A játék áthatja a mindennapos tevékenység sort. A gyermek fejlődésének egészséges, holisztikus szemléletéhez irányt adó.

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, az akarat, szociális társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és az éntudat kialakításától.

Ha működnek a társas kapcsolatok, azok az értelmi és érzelmi funkciók összerendeződésével, akkor fejlődik tovább, a gyermek, mely éretté teszi őt az iskola elfogadására.

A szocializáció ezen útja az, amelyek segítik a közösségbe való bekapcsolódást, segítik, hogy a közösségnek minél boldogabb és megbecsültebb tagjává válják a gyermek.

Közösségi nevelésünk hatása akkor érik be, ha óvodásainknak egyénenként is maximálisan segítséget nyújtunk. Ha biztosítjuk életkori, egyéni, pszichológiai és szociológiai okokból adódó sajátosságait, igényeit és szükségleteit, kielégítését és az egyre fejlettebb szintű játszás lehetőségét és ebben legjobb pedagógiai tudásunk, megérzésünk által irányítva támogatjuk őket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Szívesen vállaljanak szimbólikus játékot, kijelölik egymás közt a szerepeket, az alá-fölérendeltséget időlegesen elfogadják. Szert tesznek a megtapasztalás útján a felebaráti szeretetre, a megbocsátás, az önzetlenség csírái kibontakoznak. Asztali-manuális játékkal türelmesen hoznak létre építményeket, kitartóan tudnak játszani társsal, vagy társ nélkül. A kudarcok megélése, feldolgozása minden gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez mértén történik. Udvari játéknál ügyelnek egymás testi épségére, betartják a játékszabályokat, ügyelnek a játékok épségére. Vigyáznak a kisebbek testi épségére.

A megvalósítás módja:

- témakiválasztástól, (előkészítés, tervezés, lebonyolítás, közzététel), értékelésig a gyermekekkel együttműködve
- változó idejű (a témától és az érdeklődéstől függően egy naptól akár három hónapig is tarthat)
- a „mélyére ás”, összefüggések és kapcsolatok kihasználása igény szerint
- a lehető legteljesebb, legsokoldalúbb feltárás
- kooperatív munka, munkamegosztás
- egyéni vállalás, szabad önkifejezés, önállóság.

VERSELÉS, MESÉLÉS

Kiindulási helyzet elemzése

Az óvodába kerülő kisgyermek - általában már túl vannak az irodalmi alkotásokkal való találkozás valamely szintjén.

Szüleiktől, nagyszüleiktől hallottak mondókákat, versikéket, meséket, nézegettek képeskönyvet, a televízióban, videón láttak mesefilmeket. Azt tapasztaljuk, hogy ezek megválasztása, adagolása a kisgyermeknek nem a legmegfelelőbb. Sajnos a népi hagyományokból eredeztethető höcöggető, csiklandozó, nyelvtörő mondókázó játékok eltűnőben vannak. Már a szülők is, sőt nagyszülők is csak elvétve ismernek, alkalmaznak ilyet. Meseismeretük, mesemondásuk egy-két klasszikus mese előadására korlátozódik. A családok többnyire nem is érnek rá a mesélésre, ezért a gyermekek odaülnek a TV vagy videó elé, ahonnan válogatás nélkül áradnak a rajzfilmek - esetleg idegen nyelven.

Óvodánk nevelői szívesen használják a népi mondókákat - főleg a beszoktatás idején. A népi és egyéb irodalmi forrásból vett mesék hallgatása - életkorhoz megválasztva - mindenkor kedvelt időtöltése óvodásoknak. Szintén a gyermekek nyelvezetének, életkorának megfelelően választott, színvonalas versek tanítása, tanulása élményszerű.

Az óvoda könyvtárából biztosított a színvonalas irodalmi anyag. Igyekszünk a megjelenő újdonságokból is vásárolni, illetve az értékeset kiválasztani a megjelenő vallási jellegű, gyermekeknek szóló irodalmi alkotásokból.

Feladatunk a bábozás, szituációs játékok, dramatizálás kelléktárának folyamatos felújítása, fejlesztése, bővítése.

Célunk:

Kisgyerek kortól **az érzéseket hagyni érezni.** (Nem jó, ha azt mondjuk pl. a gyerekeknek, hogy „hagyd abba a sírást...”, vagy „ne hisztizzél...”, stb.)

Megengedni, tudni, hogy különböző érzések vannak. Minden érzést szabad érezni a gyerekeknek is. (Szabad sírni, haragudni, dühösnek lenni, örülni. Egy ember (gyerek) sem tud egyfolytában csak jónak lenni és szeretni.) Ne harcoljanak ez ellen a felnőttek. Vegyük tudomásul.

Megnevezni a saját érzéseinket, segíteni a gyerekeknek az ő érzéseinek a megnevezést.

Vele érzés, empátia. „Megértem, hogy ez most rosszul esik neked...”, vagy „elhiszem, hogy ez fáj neked...”. Megkérdezem: „szomorú vagy?” stb.

Segíteni a rossz érzéseket kijavítani, megváltoztatni. (Eltérítés, feloldás, levezetés, kiengedés egy korláton belül.) „Mit tudsz ezzel (az érzéssel) csinálni?”, „mire lenne szükséged, amikor ezt érzed?”, „hová tudnád ezt az érzést átirányítani?”. (A gyerek ok nélkül nem tesz semmit, minden ok nélkül nem „hisztizik”. A gyerek érzésvilága az első hét évben nem a felnőtt logika szerint működik.) „Tudod, hogy mit érzel?” „El tudod mondani, lerajzolni? Ki tudod fejezni? El tudod játszani? (Agresszió levezetése, szocializálása, kijátszása: pl. haragpárna, bokszsák, oroszlán szájába dobálás, célba lövés, stb.)

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mese váljon a gyermekek értelmi - érzelmi és etikai fejlesztésének, fejlődésének egyik legfontosabb eszközévé. Az irodalmi alkotások közvetítésével fejleszteni kívánjuk továbbá a kisgyermek lelkivilágát, gondolkodásmódját, gazdagítani anyanyelvi szókincsét. A népi és irodalmi művek mellett, kivonatos formában bibliai történetekkel is megismertetjük a gyermekeket.

Feladatunk: Az óvónő által bemutatott, szépirodalmi stílusban írt alkotások olyan élményt nyújtsanak, hogy a kisgyermek kedvet érezzen az önként kezdeményezett újrafeldolgozásra.

Szoktatással alkalmassá tesszük a gyermekeket az önállóan kezdeményezett bábozás, dramatizálás, előadás gyakorlására, ezáltal nevelve a szorongások oldására, az indulatok feldolgozására, levezetésére.

Felkészítjük őket, hogy önálló ítéletalkotásra is képesek legyenek. Választékos szókinccsel tudják önállóan kifejezni gondolataikat a beszédükben.

A szép, a jó felismertetésében igyekszünk érvényt szerezni azoknak a keresztény értékeknek, amelyeket - életkoruk alapján - már megismertettünk velük.

A felhasznált irodalmi anyag:

- ⇒ Népi mondókák, versikék
- ⇒ Népi és vallási ünnepkörhöz kapcsolódó versek, feldolgozások
- ⇒ A magyar népmesék egy része, műmesék, elbeszélések - válogatással
- ⇒ Külföldi gyermekirodalom ismert, színvonalas alkotásai
- ⇒ A magyar gyermekköltők versei, klasszikus költők versei
- ⇒ Folytatásos regények, természetleírások részletei.
- ⇒ Népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek.

Folyamatismertetés:

Minden lehetőséget megragadunk a még meglévő, vagy lassan feledésbe menő néphagyományok felélesztésére. PL: szüret, Szent Erzsébet szeretet-kenyere, Lucázás, betlehemes és pásztorjátékok, újévi köszöntés, farsang-búcsúztatás, locsolkodás, komálás szokásainak ismertetése.

A gyermekek érzelmi megközelítésére beszoktatási időszakban a népi höcögtetőket, dúdolókat, ringatókat, játékos mondókákat alkalmazzuk: a kisgyermek vigasztalására, megnevettetésére, vagy játékba vezetésére.

Az adott helyzetnek megfelelően igyekszünk továbbadni minden élethelyzetet, kihasználva azokat a kis rímes, tréfás népi mondásokat, betegsésgűző, stb. szövegeket, amelyeket még ismerünk.

Az ünnepi előkészületek során megismertetjük az egyes népi vagy vallási ünnepkörhöz kapcsolódó versikéket, szokásokat. Meghitt légkör teremtésével készítjük elő az óvodásokat az életkoruknak megfelelően kiválasztott mese befogadására. Kezdetben szerkezetileg egyszerű meséket mondunk, melynek szereplői és cselekménye a kisgyermekhez közel áll.

Később mind összetettebb cselekményű irodalmi anyagtól az iskolás kor elérésére a bonyolult meseszövésszerű anyagok kiválasztásáig jutunk el. Közben megismertetve őket az életben is fellelhető emberi, társadalmi, természeti viszonylatokkal és megtanítva a gyermekeket - keresztény értékek alapján álló - erkölcsi állásfoglalásra, ítéletalkotásra, érzelmi szelekcióra, illetve mindezek megfogalmazására.

Tevékenységünk során - a változatos lehetőségek bemutatásával - kialakítjuk igényüket az önálló reprodukálásra, valamint képességeiket a megvalósításra: mesemondás, dramatizálás, bábozás, szituációs játékok. Közben nagy odafigyeléssel irányítjuk a beszédképesség és a szókinccs fejlesztését.

A felhasznált irodalmi anyag kiválasztásának szempontjai lehetnek pl.: az évszakok, közelgő ünnep, környezeti téma, elvégzett munka, stb. Mindezek nyújtása és gyakorlása a mindennapokba ágyazva történik, természetes részévé válik az óvodai életnek.

A szervezett színházlátogatások, ismerkedés a könyvtárral, templomi freskó nézegetése közben hallgatott bibliai történet - jó kiegészítői az irodalmi nevelőmunkának.

A fejlődés eredménye óvodás kor végére:

- ⇒ Játékban használják a mondókákat
- ⇒ Eseményhez, alkalomhoz illő verseket szívesen mondanak
- ⇒ Igénylik, várják a mesehallgatást
- ⇒ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak spontán módon önmaguknak, de másoknak is (pl. kisebbeknek, egymásnak, felnőttek)
- ⇒ Tudnak meséket, történetet kitalálni, képekről „olvasni”
- ⇒ Látott irodalmi élményt (film, mese) választékos előadással tolmácsolnak
- ⇒ Tanult mondókát, verset szöveghűen felidéznek, emlékezetben tartanak
- ⇒ Véleményt, ítéletet alkotnak cselekményről, szereplőről

Az egészségesen fejlődő gyermek:

érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK, TÁNC

Óvodánk zenei nevelésének célja, hogy felkeltse a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, megszerettesse velük az éneklést, tiszta, szép éneklésre szoktassuk a gyermekeket.

Célunk: hogy a gyermekek számára a közös éneklés az öröm forrása legyen.

Feladat: Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával fejlesszük zenei hallásukat, ritmusérzéküket, harmonikus szép mozgásukat.

Biztosítanunk kell a tárgyi és személyi feltételeket. Ki kell használni az óvónők adottságait.

Nagyon fontos szerepe van a szervezésnek, hogy milyen körülmények között folyik a zenei nevelés. Nagyon fontos a megfelelő hely, idő és ritmushangszerek biztosítása a foglalkozásokhoz. Nagyon lényeges az óvónő gyűjtő munkája, a dalanyag összeállítása, a zenei anyag jó megválasztása. Az ismert dalos játékok játszogatása, szabadidőben, udvaron, csoportszobában, egyaránt nagyon fontos feladat.

A gyermekek és a szülők igényei

A gyermekek zene iránti érdeklődése felkeltésének a szülői házban kell elkezdődnie. Az óvodai zenei nevelés folyamatában különböző zenei élményeken keresztül fokozódik ez az érdeklődés.

„A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.”

(Forrai Katalin: Ének az óvodában. Zeneműkiadó 1975. 12. p.).

A zenei nevelés tehát hat az óvodás gyermek általános fejlődésére, érzelmi életére, értelmi képességeinek alakulására, társas magatartására és befolyásolja cselekvését. Szoros kapcsolatban van minden más fejlesztési területtel, így a környezet megismerésére neveléssel is. Ez ugyanis szintén jelen van az óvodai élet egészében, a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés, az eközben szerzett tapasztalatok, átélt élmények a zenei neveléshez hasonlóan pedig érintik a gyermek egész személyiségét.

A dallamokban, dalos játékokban, mondókákban pedig megjelennek a gyermekek közvetlen természeti és társadalmi környezetének előnyei, jelenségei, tárgyai, eseményei is.

Kodály Zoltán sem tartotta mellékesnek az óvodai énektanítást. Gondolatát idézem: „Óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés. Dalanyagot, mondókákat a magyar gyermekjáték hagyomány anyagából merítjük.”

Körjátékoknál a gyermekek közelebb kerülnek egymáshoz. Kézfogással, párválasztással, a barátságok erősödnek. Az új játékhelyzetek alkalmazkodásra készítetnek, amíg sorra kerülnek, rövidebb-hosszabb ideig várni kell, s ez a kitartásukat növeli. A gyermekjátékok egy része a felnőtt népszokásokat tükrözi, s így a hagyományápolás szempontjából is fontosak. Pl: szüret, Erzsébet nap, adventi koszorúkészítés és gyertyagyújtás, farsang, zöldág járás, komálás, pünkösdlés.

Óvodánkban különösen fontos szerepe van az egyházi ünnepeknek. A keresztény énekes könyvekből is tanítunk énekeket, bár elég kevés kis hangterjedelmű van köztük. A gyermekek szívesen éneklék ezeket, maguk is kezdeményezik.

„Az éneklés a hit után az Isten legcsodálatosabb ajándéka” - mondta Luther Márton.

Az óvodánkban felhasznált zenei anyagokban sok állat szerepel, melyek a gyermekekhez nagyon közel állnak. A magyar, a rokon és más népek dalaiban, a komponált gyermekdalokban, mondókákban, az énekes játékokban, meglepően sokféle faj fordul elő a gyermekekhez közel álló állatok közül (csigák, rovarok, katicabogár, madarak, emlősök, háziállatok és azok kicsinyei, a hazai erdők kedvelt emlősei. (ON. 1996. 8.sz. 292.0.)

Mi felnőttek énekelhetünk a gyermekeknek zenehallgatási céllal nagyobb hangterjedelmű dalokat.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekezési tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Zenehallgatás lehetőségei az óvodában:

- ⇒ az óvónő éneke
- ⇒ az óvónő hangszerjátéka (furulya, xilofon, hegedű)
- ⇒ több óvónő többszólamú éneke
- ⇒ kánon
- ⇒ több óvónő hangszerjátéka
- ⇒ gyermekek hangszerjátéka (ritmuszenekar) (dob, A, cintányér)
- ⇒ templomi orgonajáték hallgatása
- ⇒ az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Elalvás előtt is énekelhetünk - ez megnyugtató, elcsendesíti és a szendregés perceiben is gazdagítja a gyermekek érzelmi életét.

Az óvodai ének-zenenevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta koncepció is folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel.

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására.

A komplex tevékenységek inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a cselekedtetésre épülő óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

A fejlődés eredménye az óvodás kor végére:

- ⇒ A gyermekek szívesen ismételtetik a mondókákat, rigmusokat
- ⇒ Élvezettel játszanak énekes játékokat
- ⇒ Tudjanak élvezettel figyelni a zenehallgatásra
- ⇒ Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- ⇒ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- ⇒ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az ábrázolás az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze. A gyermek ízlésének, alkotó -befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását, az esztétikai nevelést szolgálja. Az ábrázoló tevékenység során a gyermeknek rendszeresen új, vagy más technikákat mutatunk be, tanítunk.

Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak, a témavezérlés ritka alkalmakhoz kötődik (ajándékkészítés).

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyermekeknek.

.Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az előző ciklusban használt eszközök is mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat. Természetesen az óvónő ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk keretbe. Minden csoportszoba rendelkezik barkács asztallal, ahol a gyermek kifejezheti érzéseit saját formanyelvén. Egyéni elképzeléseik alapján természetes anyagokat is felhasználva kreativitásukat fejlesztjük.

Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, nem a mű, nem az eredmény.

A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegeyen részt az ábrázolásban.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal,

a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

a gyermekek nap, mint nap lássák, tapasztalják, megismerjék az általuk használt anyagok sokszínű tulajdonságát, variálhatóságát. Dolgoznak gyakran természetes anyagokkal, ismerkedjenek meg az anyag formálhatóságával, nyomathagyásos technikával, festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, stb. A festés, agyagozás állandó lehetőség legyen a gyermek számára.

Festhet, ragaszthat, téphet vagy ollóval vághat, stb. a gyermek, ha kedvet érez hozzá. Több napos munkában is szívesen dolgoznak együtt. Mindig olyan technikával dolgozhat, amivel sikerélményhez jut, amivel ki tudja fejezni önmagát, ami újabb és újabb ábrázoló tevékenységre ösztönzi.

Fontos, hogy ne a csoport életkorát, hanem a gyermek fejlődési ütemét vegyük figyelembe. Nem siettetjük a fejlődési folyamatot, mert az a célunk, hogy minden gyermekben felkeltsük a közlés igényét, és segítsük a benne kialakult közlendő vizuális kifejezésben.

Feltétlenül hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra. Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgató rugója az önfejlesztés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. Így válik a vizuális önkifejezés „nyelvi” erővé, amit a világról tud, ábrázolásban is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli. Alkotó tevékenysége játékra épül, a játék egy formájaként kezeljük. Az elkészült munkákból készülhet alkalmi, vagy tanérvégi kiállítás. A tárlat ösztönző hatása is alkotásra készítet.

A természet és a természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, és a finom motorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéséhez is új szerepet szolgáltatnak, egyben hozzájárulnak a természettel való együttélés folyamatosságához. A természet látványa segíti a vizuális funkciók, azaz a szín, forma, alak észlelés fejlődését.

A változatos cselekvések során a gyermek alkotókészsége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. A gyermek képessé válik arra, hogy megfigyeléseit értelmezze, azokat új kombinációban alkalmazza. Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkrétá válik.

A katolikus óvoda vizuális nevelésében jelen vannak a művészi alkotások, melyek a gyermek esztétikai bontakozását alapozzák.

Egy-egy ünnepkör többféle feldolgozása a művészi alkotásokban, többféle látásmódot mutat meg a gyermekeknek, ezáltal ábrázoló kedvét motiválja a különböző anyagok, eszközök próbálgatására.

Cél:

- ⇒ Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak megfelelően
- ⇒ A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek)
- ⇒ A vizuális megértés, befogadás alapozása

Feladat:

- ⇒ A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképesség kibontakoztatása
- ⇒ A vizuális percepció fejlesztése
- ⇒ Taktilis (tapintási) ingerek erősítése
- ⇒ Szín és formavilág gazdagítása
- ⇒ Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése
- ⇒ Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt
- ⇒ Kézmozgások finomítása
- ⇒ Az alkotás örömeinek megtapasztalása
- ⇒ Sokféle lehetőség megmutatása a képi, térbeli megjelenítésre
- ⇒ Képi gondolkodás fejlesztése
- ⇒ Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása
- ⇒ Az ajándékkészítés örömeinek megtapasztalása

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ⇒ Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- ⇒ A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- ⇒ Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak
- ⇒ Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- ⇒ Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők
- ⇒ Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- ⇒ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb

tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A gyermek természetes szüksége a mozgás. A gyermek belső késztetést érez a mozgásra, nem kell külön megszerettetni, örömmel végzi, és magától értetődőnek tartja.

Minden összerendezett mozgás alapja az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztése. A mozgás jelen van az óvodai élet minden percében, minden egyes területen játékos formában. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A mozgás tartalma:

- ⇒ szabad spontán mozgás
- ⇒ szervezett testnevelés.

A szabadidőben zajló szervezett mozgásos játékokban önként vesz részt - fogók, futások, labdajátékok.

A szervezett testnevelés tartalmát a természetes mozgások - járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, egyensúlyozó játékok adják.

A szervezett testnevelések tudatosan tervezettek.

Két formája:

- ⇒ a mindennapos testnevelés
- ⇒ és a mozgás tevékenység.

A mindennapi testnevelés biztosítja a gyermek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit.

Feladat: Adjon ötleteket és irányítsa a gyermek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz. Változatos eszközökkel a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen.

Zenés, mozgásos torna megszervezése, utánzó mozgással, gimnasztikai elemekből felépítve pl.: kar, törzs, térd és lábmozgások, változó irányú járás gyakorlatok.

Az óvónő szervezze meg heti egy alkalommal a mozgás tevékenységeket minden csoportban a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezve a mozgásos tevékenységeket és azok eszközeit.

Cél:

- ⇒ A természetes mozgások alakítása, fejlesztése
- ⇒ Az egészséges életmód kialakítása
- ⇒ Pozitív személyiség tulajdonságok erősítése

Feladat:

- ⇒ Egészséges versenyszellem alakítása
- ⇒ Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, állóképesség, testtartás)
- ⇒ Növekedés elősegítése
- ⇒ A légző-, keringési-, csont-, izomrendszer teljesítőképességének növelése a mozgásfejlődésre
- ⇒ Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- ⇒ Alkalmazkodó képesség fejlesztése
- ⇒ Mozgáskoordináció alakítása
- ⇒ A testrészek megismertetése, testséma ismertetése
- ⇒ A vízhez szoktatás lehetőségének megteremtése.

A fejlesztés lehetőségei

Az óvónő a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

Ismerkedjenek meg a futás-, ugrás-, dobás-, labda gyakorlatokkal.

Kapjanak teret a támasz gyakorlatok (csúszás, mászás, kúszás).

A talajtorna elemei is jelenjenek meg. Játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. A mozgásfejlesztő játékok készítsék a gyermeket elvárható erő kifejtésre.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgás fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Jelenjenek meg a futásgyakorlatok, az ugrás, a dobás, a labdagyakorlattal. Irányított mozgásos játék során gyakorolják a támasz-gyakorlatokat talajon és szereken.

A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata a „csikórugdalózás” kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.

Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában is szívesen ismételnék. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alakítás, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.

Használjanak különböző kéziszerket, szalagot, botokat, labdát, kendőket.

A különböző típusú futógyakorlatokat, sorverseny, váltóverseny, versenyfutás, közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék a fokozódó futást.

Végezzenek ugrásgyakorlatokat, szökdeljenek páros és egy lábon haladással.

Néhány lépéssel nekifutással gyakorolják a magas és távolugrásokat.

Játsszanak dobásgyakorlatokat, dobjanak célba, labdagyakorlatokat, vezessék a labdát járás, futás közben, tudjanak párokban labdázni.

Végezzenek támaszgyakorlatokat. Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: gurulóátfordulás, a testhossztengelye körüli gurulást.

Egyensúlyozzanak padon járással, fej-kar- és lábmozgással összekötve.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ⇒ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ⇒ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- ⇒ Ismerik az irányokat.
- ⇒ Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- ⇒ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végeznek.
- ⇒ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ⇒ Tudnak labdát vezetni és kerülni.
- ⇒ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„Ha békére törekszel, véded a teremtett világot.”

XVI. Benedek pápa

A keresztény óvodapedagógus feladata, hogy sokféle lehetőséget - teret, eszközt - biztosítson a környezet tevékeny megismerésére a gyermekeknek. Kialakítsa a gyermekben a biztonságos életvitel szokásait, melyben Isten mindig jelen van.

A gyermek spontán és irányított módon tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb környezetről.

A teremtett világban úgy válik a gyermek szerves részévé a teremtésnek, ha óvja és védi a természet értékeit.

Tudják a gyermekek ebben a hazában, Magyarországon születtek, így meg kell ismerni szülőföldjüket, a hazai tájat, a néphagyományokat, nemzeti értékeinket, s ezek szeretetére, megóvására nevelünk.

Célunk: Alapvető ismeretekkel rendelkezzenek a környezetükben lévő összefüggésekről, jelenségekről.

Figyeljék meg a környezetükben történő természeti változásokat.

Keressenek és találjanak magyarázatot a változások miéértjére.

A megismerés további érdeklődésre, kíváncsiságra ösztönözze a gyermekeket.

Bontakozzék ki felfedező kedvük. Ismereteiket, tapasztalataikat raktározzák el magukban.

Táguljon látókörük, ismeretük önmagukról, a családon, óvodai közösségen át vezessen el a lakóhellyel és a hazával kapcsolatos ismeretekhez.

Feladat:

XVI. Benedek pápa üzenete:

„A FÖLD-et, a VÍZ-et, a LEVEGŐ-t megóvni a pusztulástól.”

Tervszerű megismerési folyamatban életkorukhoz igazodó ismeretnyújtás a környező világról. Az érdeklődés, kíváncsiság képességének kialakításával a gyermekek önálló ismeretszerzésre való alkalmassá tétele, továbbá az ismeretek gyakorlati alkalmazására szoktatása.

Környezettudatos nevelés: Ökológia, természetvédelem

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, magasságbeli, és kiterjedésbeli szemléletének alakítása.

A tevékenységek során ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről: emberekről, növényekről, állatokról, az évszakok jellegzetességeiről, a környezetben való eligazodást segítő szokásrendről (család, óvoda, egészség, környezet, azok védelme, közlekedés). Megismerkednek városunk, lakóhelyük értékeivel, felnőttek munkájával, művelődési szokásokkal.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Tapasztalatokat szereznek viszonyításban, csoportosításban, becslésben és ítéletalkotásban. Megfigyeléseket és gyűjtőmunkát végeznek. Gondolkodásukkal együtt fejlődik nyelvi kifejezőképességük.

Az egyes témakörök mélysége korcsoporthoz igazodó.

Teremtésvédelmi napok:

-március 25.kötelezően elrendelt teremtésvédelmi nap Gyümölcsoltó Boldogasszony

-Állatok világnapja október 04.-intézmény által választott teremtésvédelmi nap

-Október 3.hete egészség hét- egészség védelem

-Április 25. Földnapja-intézmény által választott teremtés védelmi nap

A közelitől a távolabbi felé, az ismerttől az ismeretlen felé halad. A természeti, emberi, tárgyi környezet megismertetése az évszakokkal párhuzamosan történik, kihasználva a tevékenykedtetés lehetőségét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az Isten felelőssé tette az embert a viláért, nem uralkodójává.

„Öko nap”- az akkreditált „Jó gyakorlat” Föld napi rendezvény az óvodában, mellyel kibővül a „Külső világ tevékeny megismerése”.

Bevezetésének célja: a környezettudatos magatartás megalapozása, a fenntarthatóság – elv csíráinak „elültetése”, továbbadása.

Az intézmény helyi értékeinek kiemelése, megőrzésének lehetőségei és a kötődés kialakulása.

Az óvodás kor végére a megismerés és a tapasztalás folyamán keresztül alkalmassá tesszük a gyermekeket az iskolai életre: tájékozódás, gondolkodás, véleményalkotás, kifejezőkészség, figyelem és emlékezet terén egyaránt.

- ⇒ Ismerik jellemző személyes adataikat.
- ⇒ Különbséget tesznek évszakok között.
- ⇒ Csodálják a teremtett világ szépségeit.
- ⇒ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ⇒ Ismerik környezetük kultúr-, és dísnövényeit, azok gondozását.
- ⇒ Gyakorolják a közlekedés szabályait.
- ⇒ Dolgokat megszámlolnak és műveleteket végeznek 10-ig.
- ⇒ Ismerik, alkalmazzák az irányokat és névutókat.
- ⇒ Tisztán, érthetően, választékosan és udvarias stílusban beszélnek.
- ⇒ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
- ⇒ Felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ⇒ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- ⇒ Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- ⇒ A sokoldalú, interaktív megtapasztalás, kísérletezgetés, rácsodálkozás öröme.

III. Összegzés

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

AZ ÓVODA MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEI

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, növény- és állatgondozás stb.)

A gyermek munka jellegű tevékenysége

- örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Óvodánkban tudatosan törekszünk a gyermekek körében, a gyermeki munka megszerettetésére, a kötelességtudat és kitartás fejlesztésére, valamint a felnőttek munkájának megbecsülésére nevelni.

Hagyományos alapokon, életkor szerint tervezett és szervezett munka jellegű feladatokban a kisebbek esetében az önkiszolgálás dominál, míg a nagyobbaknál a közösségért végzett munka. Természetesen az átjárhatóság, rugalmasság biztosított.

Óvodás kor elején – tapasztalataink szerint – a gyermekek többsége eléggé önállóan, kiszolgáltsághoz szoktatott. Ezért arra törekszünk, már a beszoktatási időszakban, hogy aktívan vegyenek részt a szükségleteik kielégítésével kapcsolatos munkafolyamatokban.

A részfeladatokban elért eredmény olyan örömforrássá válik a kisgyermeknek, ami újabb próbálkozásra inspirálja. Természetesen a gondozási teendők a felnőtt segítségével – majd egyre inkább szóbeli irányításával zajlanak – állandó kontroll, értékelés és buzdítás kíséretében.

A beszokott, érzelmileg stabilizálódott gyermeknél már jelentkezik az igény önmaga ellátására, kiszolgálására. Maga választ játékot, maga terít, stb. Az egyes gyermekek példája pedig vonzóvá válik a többi gyermek számára is, vagyis beindul az önkiszolgálás mechanizmusa. A következő lépésben az óvónővel kialakult jó kontaktus nyomán segítőkészségük kezd kibontakozni, ami már kezdete lehet a közösségért vállalt munkának, s szintén követendő példa a többi gyermek számára.

Középső csoportban (4 éves kor táján) már tudatos a munkavállalás, megbízatás elfogadása, esetleg elutasítása (!) – egymásért. Az önkiszolgálásban begyakorolt mozzanatok már több feladat elvégzésére is képessé teszi őket és 5 éves kor felé haladva lehetőség adódik a minőségi és esztétikai fejlesztésre.

7-8 éves korban (nagy csoport) büszkén tapasztalják magukon, hogy már nem csak magukért, közvetlen asztaltársukért, barátjukért képesek feladatot ellátni, hanem munkájukat, annak eredményét az egész csoport, a felnőttek, sőt az egész óvodai közösség élvezzi, hasznosítja. (pl. kertszépítés)

Óvodás kor végére így jutnak el munka jellegű tevékenységben egy magasabb szintre, melynek alapja a munka szeretete és felelősségérzet mások iránt.

Cél: A munkához igyekszünk kedvet teremteni, vonzóvá tenni, erőltetés nélkül érzékeltetni szokásainkat, elvárásainkat. A munka megszerettetésével a gyermek kapcsolatait előnyösen befolyásoló tulajdonságok, készségek formálása.

Feladat: A gyermekek által elvégezhető tevékenységek tervezése, szervezeti kereteinek és a kivitelezéshez szükséges eszközöknek a biztosítása.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták:

- ⇒ **Önkiszolgálás:** Saját egészségügyi, gondozási és étkezési műveleteik előkészítése és lebonyolítása - fokozatosan csökkenő segítséggel.
- ⇒ **Naposi munka:** Egymásért és a közösségért fokozódó felelősségérzettel és feladattudattal, rendszeresen végzett megbízatás.
- ⇒ **Növény és állatgondozás:** Lehetőség a természetben történő változások megfigyelésére, befolyásolására, törvényszerűségek megtapasztalására.
- ⇒ **Alkalmi megbízatások és a környezet rendiért végzett tevékenységek:** Önmaguknak a közösségben betöltött szerepük, feladatuk gyakorlásának lehetősége.

Az óvodánkban dolgozó óvónők gyermekmunkáról alkotott felfogása hasonló. Az egyetértés, együttműködés kiterjed a technikai dolgozókra is. Óvónővel egyeztetve ők is adnak munka jellegű megbízatásokat gyermekeknek, ellenőrizve, segítve a végrehajtást.

A gyermekek részéről általában igen nagy lelkesedés és érdeklődés mutatkozik munka jellegű tevékenységek iránt. Tapasztalataink szerint következetesen végzett munkához szoktatással arányosan fejlődik a gyermekek többségében a felelősségérzet is. Még a nehezen leköthető, vagy „problémás” gyermek is jól leköthető egy testhezálló feladattal, megbízatással. A szülők is érzik ennek jelentőségét.

Némely családban természetes és elfogadott gyakorlat, hogy a gyermek rendszeres munkafeladatokat, megbízatásokat lát el otthon. Ahol ez nem így van, feladatunknak tekintjük meggyőzni a szülőt arról, hogy gyermeke javát, érdekét szolgálja, ha igényli a kisgyermek segítségét az otthoni munkában.

Óvodás kor végére elérendő

- ⇒ Szívesen dolgozzanak, segítsenek egymásnak, a kisebbeknek.
- ⇒ Érezzék a közösségért végzett munka értelmét, örömét.
- ⇒ Szívesen, örömmel tevékenykedjenek.
- ⇒ Becsülik meg a saját maguk és mások által végzett munkát egyaránt.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A pedagógus feladatai:

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
  - az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
  - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
  - a játékos, cselekvéses tanulás;
  - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
  - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
  - a gyakorlati problémamegoldás.
5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri

észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

AZ ÓVODA ÜNNEPEI

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának kötelessége.

Az egyházi és nemzeti ünnepek, ünnepélyek és megemlékezések rendezése és megtartása a gyermekek vallási, nemzeti identitástudatát alapozza, fejleszti, hazaszeretetünket mélyíti. Az intézmény egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvények a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják, a gyermekeket a felnőttek és egymás iránti tiszteletre nevelik.

Keresztény szellemű óvodai nevelésünk „gerincét” az egyházi ünnepek adják. Ez tevékenységformáink jelentős részében is jelen van.

Az ünnepek legfőbb célkitűzése: az Isten és emberszeretet elmélyítése, érvényesítése. Feladatát: az ünnep tartalmának lehető legteljesebb megismertetése adja.

Hagyomány, hogy óvodásainkkal évnnyitó Veni Sancte és évváró Te Deum-os szentmisén veszünk részt, szüleik kíséretében. Ezen kívül havonta egy óvodás szentmisét hallgatunk.

Családias, szeretetteljes légkörben zajló ünnepek egy része össz óvodai szintű.

Szent Erzsébet, névadó-védőszentünk, Mikulás, Húsvét, Március 15-e, Gyermeknap: ezeken az ünnepeken mindhárom csoport együtt van, a nagycsoportosok, esetleg a többi csoport képviselői a tanult dalokból, versekből adnak műsort. Anyák napja, Évváró, Születés napok: csoportonként kerülnek megünneplésre. A csoportonkénti ünnepekre meghívást kapnak szülők, hozzátartozók is. A Karácsony megünneplése egybekapcsolódik egy jótékonysági hangversennyel, amikor az

óvodába vendég előadókat, művészeket, zeneiskolás növendékeket hívunk, a nagycsoportosok Pásztorjátékot adnak elő. Meghívott vendégeink a szülők, családok.

A karácsonyi hangversenyt követően ellátogatunk az öregek otthonába, és a városi Caritas csoporttal közösen szociális intézményeket is meglátogatunk – a karácsony üzenetének közvetítése.

ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK TERVE

Egyházi ünnepeink:

Célunk: A világ felfedezésében a kisgyermek, a szülők és közvetlen környezetének megismerése után ismerje meg a Mennyei Atyát is. Kezdeti fokon hozzuk kapcsolatba a kisgyermeket Istennel, az Isten és ember szeretettel. Megszerettjük velük a vallásos szokásokat, élményeket nyújtunk. Kapcsolatba hozzuk őket a vallási ünnepek tartalmával, lehetővé tesszük azok átélését.

Szeptember:	Egy Mária kegyhely meglátogatása
Október:	Templomlátogatás. A templom a Jó Isten háza.
November:	Mindenszentek ünnepe, halottak napja. Temetőben hagyományozónk sírjának felkeresése, gyertyagyújtás. Szent Gellért története. Árpádházi Szent Erzsébet - Óvodánk névadója Adventi előkészület: Az óvoda dolgozóinak lelkigyakorlat
December:	Adventi időszak Szent Miklós püspök élete. Mikulásvárás. Karácsonyi előkészület. Betlehemkészítés. Betlehemes játék Karácsonyi hangverseny. Jézus születésének megünneplése. Templomlátogatás
Január:	Vízkereszt, házszentelés
Február:	Gyertyaszentelő Boldogasszony, gyertyaszentelés Szent Balázs püspök - Balázs-áldás Felnőtteknek: Hamvazkodás - farsangi lelkigyakorlat
Március:	Húsvéti előkészület. Jézus szenvedése
Április:	Templomlátogatás
Május:	Édesanyák napja, köszöntése Szűz Mária, Jézus Édesanyja. Felnőttek részvétele a májusi litániákon
Nyáron:	Kiemelt ünnepünk: Nagyboldogasszony és államalapító Szent István Királyunk ünnepe: a dolgozók részt vesznek az Egyházmegye ünnepén.

Nemzeti ünnepeink:

Célunk: Népünk, nemzetünk jeles eseményeiről való megemlékezés, hagyományörzés, ismeretnyújtás.

Történelmi megemlékezés a dolgozók részéről, városi ünnepségen részvétel: október 6., október 23., március 15.

SPORTPROGRAMOK

Meghívás alapján benevezünk városi szintű sport vagy ügyességi vetélkedőre, kiírás szerint.

Gyermeknap alkalmából óvodánk udvarán tartunk játékos ügyességi vetélkedőt, de adott a lehetőség, hogy a városi sportpályát igénybe vegyük az óvodásokkal egy kis sportolás, labdajáték céljára.

AZ ÓVODA-CSALÁD KÖZÖS RENDEZVÉNYEI

A tanév folyamán a szülőkkel közös szervezésben kerül megrendezésre névadó szentünk ünnepségsorozata (közös szentmisehallgatás), adventi készülődés, ill. a karácsonyi hangverseny betlehemes játékkal.

A gyermekek farsangi bálja, melyen a szülők kötetlen beszélgetések formájában, egymást jobban megismerik és a családok is közelebb kerülnek egymáshoz s ezáltal barátságok szövődnek.

Nagyobb egyházi ünnepek alkalmával a dolgozók-szülők közös lelkigyakorlata.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Szeretnénk elérni, hogy az óvodánkba járó gyermekek derűsek, kiegyensúlyozottak legyenek. Ennek egyik feltétele, hogy az esetlegesen meglévő vagy kialakuló hátrányaikról időben értesüljünk és a családokkal együttműködve időben keressük a segítő megoldásokat.

A kisgyermekről és családjáról első információinkat a beíratáskor szerezzük. Kiegészítjük ezt a családlátogatás alkalmával szerzett személyes benyomásainkkal.

A rendelkezésünkre álló információk alapján tanév elején felmérést készítünk a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről az alábbi szempontok alapján:

- A gyermek testi, értelmi, érzékszervi fogyatékoságai, hiányosságai
- A családok szerkezete, életmódja, nevelési felfogásai
- A családok anyagi helyzete
- A gyermek magatartási zavarai

A feltárt nehézségek szabják meg feladatainkat az adott tanév folyamán a kisgyermekek érdekeinek védelmére. A felmérésről jelentést küldünk a helyi Önkormányzathoz is.

A három és többgyermekes családok, nyilatkozatuk alapján 50 % -os térítési díjkedvezményben részesülnek. Felhívásunkra a szülők a szükséges igazolások beszerzésével adatot szolgáltatnak arra vonatkozóan, ha egyéb étkezési kedvezmény igénybevételére jogosultak. Ezt javaslatunkkal szintén az Önkormányzathoz továbbítjuk elbírálásra.

A hátrányos helyzetű gyermekek - akit a jegyző védelembe vett, rendszeres nevelési támogatásban részesülnek - ingyenes étkezésre jogosultak.

Külön figyelmet fordítunk a többgyermekes családokra és a kisebbségi származásúakra. Velük egyéni, segítő szándékú beszélgetések formájában közösen keressük a támogatások lehetőségét. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését egyéni felzárkóztató foglalkozásokkal segítjük elő.

Alapítványunk is tartalmaz a hátrányos helyzetben lévő gyermekek segítésére kitélt.

Nehéz helyzetben lévő szülők egyébként bizalommal fordulnak hozzánk, ha segítségre van szükségük.

A családok segítése érdekében kapcsolatban állunk a helyi Családsegítő Központtal, adott esetben együtt keresve a megoldást.

Tanköteles gyermek hiányzását a Jegyző felé jelezzük.

Felterjesztésünkre a Nevelési Tanácsadó és a Logopédia fogadja gyermekeinket.

KÖTELEZŐ FELADATELLÁTÁS

A Gyöngyös Város Önkormányzata és a Magyar Katolikus Egyház Egri Főegyházmegye közötti megállapodás alapján az alapító okiratban meghatározott felvehető maximális gyermeklétszám 50%-áig előnyben részesülnek a gyöngyösi lakóhellyel rendelkező családok gyermekei.

A beiratkozás időpontja mindig a Gyöngyös város Jegyzője által meghatározott időpontban történik.

A HELYI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

A helyi nevelési program értékelése bevezetés előtt:

Óvodánk helyi nevelési programját az óvodában dolgozó óvodapedagógusok, a nevelőtestület alkotta. A programírás időszakában több nevelési értekezletnek volt központi napirendi pontja a megírt részek, fejezetek elemzése, megvitatása.

A programírás vezérfonala AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA volt. Ennek tartalmát, menetét követtük fokról fokra, ezt a folyamatot tekintjük a program első szűrőjének.

A szülők közösségét szülői értekezlet keretében tájékoztattuk a program tartalmáról, még a tervezés időszakában és a programírás menete során is.

Kivitelezhetőségi és anyagi szempontból fenntartónk, az Egri Főegyházmegyei Hatóság értékelte programunkat, majd szakmai, tartalmi elemzésre a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetten keresztül juttattuk el helyi programunkat Országos Jegyzékben szereplő szakértőhöz.

A helyi nevelési program értékelése bevezetés közben:

Az első nevelési év végén a bevezető csoport nevelői beszámolnak a csoportban végzett munka eredményeiről, a program gyakorlati megvalósíthatóságáról. A nevelőtestület nevelési értekezlet keretében részt vesz az elemző-értékelő munkában, javaslatot tesznek a szükséges változtatásokra. Az érintett - bevezető - csoport szüleivel fórumon értékeljük a program alapján végzett nevelőmunkát, velük is megbeszélve az általuk javasolt módosításokat, kiegészítéseket.

A helyi nevelési program értékelése bevezetés után:

Alaposabb, átfogóbb vizsgálatot, elemzést a három nevelési év folyamata végén kívánunk végezni. Elsősorban az iskolába lépő gyermekeken végzett mérésekkel. A nevelőtestület -immáron saját gyakorlati tapasztalatok, illetve kölcsönös csoportlátogatások, stb. - az eredmények elemzése, megvitatása alapján végzi az értékelést. Ebbe a munkába tervezzük a Fenntartó és Óvodai Szaktanácsadó bevonását, de még az iskolába kikerült gyermekek nevelőinek véleményét is hasznosítani kívánjuk.

A helyi program értékelésének szempontjai:

Vizsgálandó az elfogadáshoz:

- ⇒ A program felépítése
- ⇒ A program használhatósága
- ⇒ A helyi eszközzrendszer alkalmas-e a célok elérésére
- ⇒ A nevelőtestület felkészültsége, nevelői gyakorlata milyen mértékben segíti a helyi program megvalósulását
- ⇒ A célok és a tervezett tevékenység összhangja
- ⇒ A szülők elvárásait, az óvodával szemben támasztott helyi igényeit teljesíti-e a program

Vizsgálandó a teljesítéshez:

- ⇒ A helyi program hatása, a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások, megfigyelhető-e a gyermekek viselkedésében a változás, fejlődés – félélévente

- ⇒ Mit adott a helyi program a gyermekeknek, milyen eredményeket hozott a szocializáció terén a megismerésben, kommunikációban, mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit, stb. - évente
- ⇒ A nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját mennyire fokozta a helyi nevelési program - évente
- ⇒ Mit mutatnak a szülők visszajelzései, rendelkezik-e a szülő kellő mennyiségű és megfelelő tartalmú információval a helyi nevelési programról – folyamatosan.

A dokumentumelemzés kiterjedt:

- ⇒ Az Óvodai Nevelés Országos Irányelvei és a helyi program követelményeinek összevetésére
- ⇒ A helyi program globális koncepciójának megítélésére
- ⇒ A koncepció és a nevelési, fejlesztési tervek összevetésére, megfeleltetésére
- ⇒ A fejlesztés területeinek összehangolására
- ⇒ Az ellenőrzési, elemzési, értékelési rendszer bírálatára

A feltételek vizsgálata:

- ⇒ Nevelőtestületi attitűdök
- ⇒ A gyermekek összetétele
- ⇒ Az anyagi, tárgyi körülmények

A program értékelésénél felhasználjuk a nevelők kölcsönös csoportlátogatásainak, a közvetlen megfigyeléseinknek, foglalkozásoknak tapasztalatait, a nevelőtestületi megbeszélések megállapításait.

Az értékelés eredményessége érdekében tervezzük:

- ⇒ munkacsoport létrehozását
- ⇒ a munkaprogram elkészítését
- ⇒ a vizsgálati eredmények elemzését
- ⇒ a következtetések levonását.

A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola AMI, Óvoda helyi nevelési programja hatályba lép: 2018. szeptember 1-én.

A felülvizsgálat rendje: az intézmény minőségirányítási programjában szabályozottak szerint.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1.A helyi pedagógiai programot a nevelő testület a 2020/15-108 számú határozatában egyhangúlag elfogadta.

Gyöngyös, 2020. március 17.

.....
Tuza Zoltánné
tagintézmény vezető

2. Egyetértését nyilvánította a szülők képviselőjében
(határozat száma: 2020/-

Gyöngyös, 2020. március 17.

.....
(A Szülői Munkaközösség képviselőjében)

Jegyzőkönyv

Helye: a Rákóczi Katolikus Általános Iskola Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda, Szent Erzsébet Római Katolikus Tagóvodája

Cím: 3200 Gyöngyös, Országút út 1-3.

OM: 201 534

Ideje: 2020. 03. 17.

Témája: a Helyi Pedagógiai Program módosítása az Alapító Okirat szerint.

Készült: Gyöngyös, 2020. március 17.

Tuza Zoltánné
tagintézmény vezető

Jelenléti ív

OM: 201 534

Helye: a Rákóczi Katolikus Általános Iskola Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda, Szent Erzsébet Római Katolikus Tagóvodája

Cím: 3200 Gyöngyös, Országút út 1-3.

Készült: a 2020/15-108 iktató számú jegyzőkönyv szerint. A Helyi Pedagógiai Program módosítása, beépítése a 2019-2020-as tanévtől kezdődően.

Jelen voltak:

1. Bozsik Györgyné .....
2. Láng Alíz .....
3. Dér Ágnes .....
4. Soós Ágnes .....
5. Strumpfne Komjáti Erika .....
6. Tuza Zoltánné .....

Készült: Gyöngyös, 2020. március 17.

Tuza Zoltánné
tagintézmény vezető

SZMK NYILATKOZAT a Pedagógiai program véleményezéséhez

Véleményezte a Szülői Munkaközösség képviselőjében: SZMK elnök

.....
Molnár Zsuzsanna

Készült: Gyöngyös, 2020. március 17.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Magyarország törvénye (2011. április 25.)

1993. évi LXXIX. törvény a Közoktatásról és érvényben lévő módosításai

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

Egyházi Törvénykönyv

Vatikáni Zsinat dokumentumai

Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012 évi CCIV, törvény /MK 2012./172. (XII. 18.)/

Magyarország 2013. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCVI. törvény /MK 2012./170. (XII. 15.)/

1997.évi XXXI. Törvény a Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. A lelkiismereti és vallásszabadságról valamint az egyházzól 1990. évi IV. törvény

A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló m2012. évi CLXXXVIII. törvény /MK 2012./164. (XII. 7.)/

Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXV. törvény /MK 2012./180. (XII. 27.)/

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

Rendeletek

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet – Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII..31.) EMMI rendelet

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben résztvevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való felvételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet

A pedagógiai szakszolgálatokról (jelenleg még) 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet

1/1998. (VII. 24.) OM rendelethez 7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez
Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai

Kormányhatározat

Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról 1357./2011. (X. 28.)

A fenntartói helyi önkormányzati rendeletek

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja-2012.
2. KAPI által kiadott segédanyag
3. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel-1997.
4. Tevékenységközpontú óvodai nevelési program- Fábián K.
5. Irányelvek a katolikus óvodák számára- Szőke Gné, Gina K., Antal É.-1998.
6. Óvodavezetők kézikönyve IV. kötet 1996.
7. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának 2018. évi módosítása

KÖZZÉTÉTEL, NYILVÁNOSSÁGRA HOZATAL RENDJE

A nevelési program elhelyezésre került:

- fenntartónál,
- az óvodavezető irodájában,
- az óvoda könyvtárában,
- a folyosón lévő polcon-a szülők részére
- weboldal – Fenntartó, Intézményi

TARTALOMJEGYZÉK

A PROGRAM BEMUTATÁSA	2
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	3
ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	5
KATOLIKUS GYERMEKKÉP, KATOLIKUS ÓVODAKÉP	6
AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI	7
AZ ÓVODA TÁRGYI-DOLOGI FELTÉTELEI	
⇒ Az óvoda épülete	9
⇒ Eszközrendszer	10
A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	11
A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI	15
A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI	15
ÉRZELMI NEVELÉS	17
SZOCIALIZÁCIÓ	18
AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE	20
A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	21
A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	22
⇒ Hitre nevelés	23
⇒ A játék	23
⇒ Vers, mese	25
⇒ Ének-zene, énekes játékok	28
⇒ Barkácsolás, rajzolás, mintázás, kézimunka	30
⇒ Mozgás	32
⇒ A külső világ tevékeny megismerése	34
AZ ÓVODA MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEI	35
AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI	
⇒ Az óvoda ünnepei	37
⇒ Ünnepek, megemlékezések terve	38
⇒ Sportprogramok	39
⇒ Az óvoda-család közös rendezvényei	39
AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI	40
SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK	
⇒ Gyermekvédelem az óvodában	43
⇒ Kötelező feladatellátás	44
A HELYI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE	44
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	47
TÖRVÉNYI HÁTTÉR	48
FELHASZNÁLT IRODALOM	49
KÖZZÉTÉTEL	50
TARTALOMJEGYZÉK	51

MELLÉKLET : ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE